Slutversion | 2026.01.02
Översättning från ukrainska Mikael Nydahl

Natalka Vorozjbyt

Gröna korridorer

”Ett spöke går runt Europa – kommunismens spöke.” Så lyder den första meningen i ”Kommunistiska manifestet”, som skrevs av Marx och Engels 1848. Meningen parafraseras ofta med ordet ”kommunism” utbytt mot något annat som passar i sammanhanget, för att beskriva en situation där ett potentiellt hot är på väg att besannas eller ett visst fenomen är på väg att ta form i verkligheten. I vårt fall skulle man kunna byta ut ordet ”kommunismen” mot ”kriget”, ”världens ände”, ”den ryska världen” och så vidare.

Fem skådespelerskor kan spela alla kvinnoroller:

FLYKTING FRÅN TJERNIHIV, KATTGUMMAN (65 år)
Äldre ensamstående kvinna med sovjetisk mentalitet. Har vigt sitt liv åt sina katter, av vilka hon bara har lyckats få med sig några få. De övriga har hon lämnat kvar hemma, under beskjutning och belägring. Nu tänker hon hela tiden på hur hon ska kunna åka tillbaka och hämta dem.

FLYKTING FRÅN CHARKIV, HEMMAFRUN (35 år)
Mor till tre barn och hustru till en ukrainsk soldat. Deras lägenhet har förstörts av en rysk bomb och hennes make kommer att dödas av en rysk missil.

FLYKTING FRÅN BUTJA, MANIKYRISTEN (25 år)
Under ockupationen av Butja blev hon våldtagen av burjaterna. Lyckades som genom ett under ta sig ut ur ockupationen tillsammans med sin dotter.

FLYKTING FRÅN KYJIV, SKÅDESPELERSKAN (45 år)
Hon har inte behövt uppleva någonting hemskt. Hon har inte blivit våldtagen, inte förlorat sitt hem, inte förlorat några anhöriga. Men hon kan spela allt detta i olika roller. Hon kan dö hundra gånger om så behövs.

EN EUROPEISK KVINNA
EN KVINNLIG PRODUCENT
EN SOCIALSEKRETERARE
OLENA TELIHA
EN KVINNLIG REGIASSISTENT
SPÖKET
NADIJA

Tre skådespelare kan spela alla mansroller:

EN KANADENSISK MEDBORGARE
EN TULLTJÄNSTEMAN
MAKEN/SOLDATEN (PÅ SKYPE)
EN ÖSTERRIKISK MEDBORGARE
STEPAN BANDERA (STEFAN POPEL)
STEPAN MUDRYJ (CHEF FÖR OUN:S UNDERRÄTTELSETJÄNST)
OLZJYTJ
LEONTOVYTJ
REGISSÖREN
HANS

I KÖN TILL EUROPA

Någon gång i mars 2022.

En folkmassa, i första hand kvinnor, står tätt packad i en kö för att passera en gränskontroll. Avspärrningar håller kön på plats på båda sidor. Det känns konstigt att stå i en trång, konstgjord korridor mitt ute på ett öppet fält.

Det är kallt som på vintern. Några vildgäss flyger förbi ovanför kön. En och annan följer dem avundsamt med blicken.

SKÅDESPELERSKAN. Gässen är på väg hem till Ukraina igen. Från varmare länder.

HEMMAFRUN. Va, läser dom inte nyheterna? Hallå gässen, tillbaka med er! Flyg till Europa istället!

KATTKVINNAN. Fan också, en av dem sket rakt på min jacka.

KANADENSISK MEDBORGARE. Det betyder tur, frun.

KATTKVINNAN. Visst. Precis som att bli träffad av bomber.

HEMMAFRUN. Jag blev träffad av en färsbiff jag. Från britsen ovanför på tåget. Mitt i huvudet. Och nu har jag varit på väg i en hel vecka med otvättat hår, hela jag stinker stekflott.

KATTKVINNAN. Jag som undrade vad det var som luktade så.

HEMMAFRUN. Kommer det inte från din väska?

KATTKVINNAN (*nervöst*). Där har jag bara mina personliga tillhörigheter.

SKÅDESPELERSKAN. Hör ni, det här är jobbigt nog som det är, gräla inte.

HEMMAFRUN. Varför skulle jag gräla med henne. Har aldrig sett henne förr och kommer aldrig att se henne igen.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Nästa. Era dokument.

KATTKVINNAN, den gamla flyktingen från Tjernihiv, sträcker fram sina dokument, TULLTJÄNSTEMANNEN studerar dem intresserat.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Vad är det här för ett statsvapen? Det finns inget sånt land.

KATTKVINNAN. Åh, det är ett sovjetiskt pass. Det är där jag är ifrån. Är det nåt problem? Jag har alltid fått ut pensionen med det. Är jag inte lik mig? En gång i tiden var jag ung. En gång i tiden älskade pojkarna mig. Det är det ingen som gör nu längre. Men katterna ger tusan i om jag är gammal eller inte. Dom älskar mig. Och vad tänker ni göra med mig? Min granne blev utsläppt fast hon inte hade några dokument som helst. Hennes hus brann upp med pass och allt. Men mitt hus

står där det står, jag kan bara inte sova på grund av alla bomberna. Det känns som om hjärtat ska hoppa ur kroppen på en, man blir alldeles virrig. Men om ni inte gillar mitt pass så tackar jag för mig, jag kan gå igen. Min hus står där det står.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Var så god att passera. Nästa.

HEMMAFRUN, flyktingen från Charkiv, kommer fram.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Är det där era barn? Har fadern gett sitt samtycke till att barnen reser ut ur landet?

HEMMAFRUN. Det är deras far som jagar ut oss! ”Åk er väg”, sa han, ”jag vill inte se er här, åk till Europa, så länge ni är kvar kan jag inte tänka på nånting annat!” Vi har varit på väg från Charkiv i en hel vecka. Först tjugosex vägposteringar. Sen fem härbärgen. Sen bussen, och nu ni. Efter er är vi äntligen i Europa. Jag har bara varit utomlands en gång, i Egypten, med min man.

Hon tittar nyfiket bort mot Europa.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Faderns samtycke måste vara bestyrkt av en notarie.

HEMMAFRUN. Jag kände en notarie en gång. Men han bestyrker ingenting längre, för han är prickskytt numera. Min man var förresten programmerare. Och nu är han stridsvagnsskytt, hör och häpna. (*Hon skrattar.*) Tänk va, pappsen är stridsvagnsskytt! Här hade man kunnat skämta till det lite, men inte så att barnen hör. Ja, ungarna är mina. Här är födelseattesterna. Dom är lite fläckiga, men det är bara stekflott. Äsch…! Jag hoppas ni inte har något emot om jag byter blöja på minstingen? Jag vet precis vad som är i den. Löst och ljusgult, efter pumpapurén. Behöver ni fler bevis?

TULLTJÄNSTEMANNEN. Var så god att passera. Nästa.

Nästa är MANIKYRISTEN, flyktingen från Butja. Hon sträcker fram sina dokument utan ett ord och ser på TULLTJÄNSTEMANNEN med en blick som gör att han inte har några som helst vidare frågor.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Var så god att passera, nästa.

Nästa är SKÅDESPELERSKAN från Kyjiv. Hon är vacker och utmattad och har ett stort antal resväskor.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Er har jag sett nånstans.

SKÅDESPELERSKAN. Jag är skådespelare. Ni har kanske sett mig på bio.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Här är det rena bion varenda dag. Ni har händelsevis inte passerat den här gränskontrollen på sistone?

SKÅDESPELERSKAN. Jag reste mycket innan kriget började, men jag tog alltid flyget. Så det är första gången jag är vid den här gränskontrollen. Vi satt fast med bilen i tre dygn, sen fick jag rådet att sätta mig på en buss istället. Det skulle gå snabbare sa dom. Så då gjorde jag det, för vad ska jag med egen bil till i Europa. Jag har fullt av vänner där. Dom kommer att möta mig och skjutsa mig överallt jag behöver. Egentligen är jag inte alls på flykt. Jag har faktiskt blivit erbjuden att delta i ett projekt. I en filminspelning, tillsammans med Robert de Niro, hör och häpna. Alla vill spela mot ukrainska skådisar nu. Mot mig. (*Hon ger till ett högt skratt, hejdar sig.*)

Men allt det där betyder ingenting för mig längre. Det enda som betyder något är segern. Jag tänker använda allt inflytande jag har för att stödja Ukraina. Dom som är kvar i landet försvarar det inifrån, vi ska försvara det utifrån!

Jag har aldrig velat till ert Europa, det kan ni skriva upp! Jag har rest världen runt, överallt har dom bett mig att stanna kvar!

TULLTJÄNSTEMANNEN. Är det någon som kan ge frun här lite vatten? Är det någon som har något lugnande?

SKÅDESPELERSKAN. Till vem då, mig eller?! Jag mår helt okej! Jag klarar mig bättre än nån annan, jag har inte den minsta panik! Ni kan lugna ner er själv! Släpp mig!

SKÅDESPELERSKAN förs åt sidan och får någonstans att sitta. Man lugnar henne, hon får ett nytt utbrott, sedan blir hon lugn igen. Kön ringlar sig runt henne.

HEMMAFRUN. Jag känner igen ditt ansikte. Jag har sett dig nånstans.

SKÅDESPELERSKAN (*med svag röst*). Du har kanske sett mig i nån film. Jag har spelat poeterna Olena Teliha och Lesia Ukrainka i en teveserie.

HEMMAFRUN. Nej, jag tittar aldrig på teve, jag har tre ungar.

SKÅDESPELERSKAN. Kanske i nån yoghurtreklam då.

HEMMAFRUN. Jag ger mig inte förrän jag kommer på det.

MANIKYRISTEN. Låt henne vara. Ta inte i henne med händerna.

SKÅDESPELERSKAN. Tack så mycket.

KATTKVINNAN. Jag oroar mig för det där tåget. Hur ska jag kunna hitta det? Jag som varken pratar polska eller nåt annat språk.

HEMMAFRUN. Vart ska du nånstans?

KATTKVINNAN. Vart jag ska nånstans? Dit nånstans.

SKÅDESPELERSKAN. Volontärerna kommer att hjälpa dig.

KATTKVINNAN. Volontärer hit och volontärer dit, alla pratar om dom, men vem är dom egentligen, vem betalar dom?

SKÅDESPELERSKAN. Ingen alls. Dom gör allt gratis.

KATTKVINNAN. Helgon är vad dom är, rena helgon, Gud välsigne dom. Men vem betalar dom egentligen?

HEMMAFRUN (*till Kattkvinnan*). Ursäkta, skulle du kunna flytta på din väska, här är så trångt, folk kommer inte förbi.

KATTKVINNAN. Rör inte min väska!

HEMMAFRUN. Varför skriker du så, vad har du i den, ett barn?

KATTKVINNAN. Nej-nej, jag har inget barn i den, bara mina saker… Kläder, mediciner…

HEMMAFRUN. Så vad skriker du för då?

KATTKVINNAN. Det är nerverna. Jag har bara nerverna litegrann på utsidan. Har inte du också det?

HEMMAFRUN. Jag har inget att oroa mig för längre. Min lägenhet har blivit bombad. Innan oroade jag mig alltid – hyran måste betalas, lägenheten måste renoveras. Nu är det slut med det. Nu är jag lugn. Flytta på väskan.

KATTKVINNAN flyttar sin väska utan ett ord.

KATTKVINNAN (*viskar till Skådespelerskan*). Stick in handen.

SKÅDESPELERSKAN. Jag vill inte.

KATTKVINNAN. Var inte rädd. Stick in den bara.

KATTKVINNAN tar hennes hand och sticker ner den i väskan. SKÅDESPELERSKAN rycker skrämt åt sig den igen.

SKÅDESPELERSKAN (*förskräckt*). Herregud!

KATTKVINNAN. Vad är det med dig? Det är ju bara Murka och Dvärgen. Mina katter.

SKÅDESPELERSKAN. Var?

KATTKVINNAN. I väskan. Och hon den kossan trampade på dom.

SKÅDESPELERSKAN. Varför rör dom inte på sig?

KATTKVINNAN. Dom sover. Dom förbannade volontärerna som hjälpte mig ut ur Tjernihiv vägrade låta mina djur följa med, så då sövde jag ner dom här två och stoppade ner dom i min väska. Vi har rest så här i nästan tre dygn nu.

SKÅDESPELERSKAN. Har dom sovit i tre dygn? Lever dom ens?

KATTKVINNAN. Allt är som det ska. Jag har varit sjuksköterska hela mitt liv.

SKÅDESPELERSKAN. Här är det inga problem med djur, dom låter dig passera i alla fall. Dom kommer att låta dig passera till och med om du inte har några papper.

KATTKVINNAN. Det vet jag ingenting om. Jag är rädd för allt. Och hemma har jag tre små älsklingar till! Barsik, Ziuzia och Karina.

Hon hulkar.

HEMMAFRUN. Förlåt så mycket. Vi har alla nerverna på utsidan. Och titta där borta, där är en som reser med tio spetshundar.

KATTKVINNAN. Dom där grå lurviga? Jag som trodde det var nåt slags får…

KANADENSISK MEDBORGARE. Efter tre dagar instängd i en bur hade du också blivit gråhårig. Men det är ingen fara. Bara jag snyggar till dom lite så kommer det att bli rusning. Tusen dollar styck. Dom kommer snart att vara spridda över halva Kanada.

HEMMAFRUN (*till kvinnorna*). Jag har rest med honom ända från Kyjiv. Om nån stinker så är det han.

SKÅDESPELERSKAN. Och hur har du lyckats ta dig ut ur landet, min bäste herre? Du ser inte ut att vara sextio fyllda.

KANADENSISK MEDBORGARE. Tackar för komplimangen. Jag är kanadensisk medborgare helt enkelt.

HEMMAFRUN. Kanadensisk medborgare… Inte illa! Är du gift? För min man är i armén och jag kommer snart att bli änka, och då kommer jag att behöva leta efter en far åt mina barn.

KATTKVINNAN. Lagom att han är nån kanadensare. Han ser ut precis som min salige make.

KANADENSISK MEDBORGARE (*urskuldande*). Tja, kanadensare och kanadensare. Egentligen är jag ukrainare. Men jag fick kanadensiskt medborgarskap för ett tag sen. Jag tog ett kanadensiskt lån med låg ränta för att investera i byggsektorn i Ukraina. (*Han skrattar. Han slutar skratta.*) Och nu måste jag betala tillbaka det. I Ukraina har priset på spetshundar rasat efter den 24 februari, dom kostar bara trehundra styck. I Kanada kostar dom tusen. Det här är min tredje vända bara den här månaden. Men jag måste upp i fyrtio för att kunna kvitta lånet. Det råkar inte finnas nån från Butja här?

Alla tittar på MANIKYRISTEN.

KANADENSISK MEDBORGARE (*glatt överraskad*). Jag har hört att en kennel blev bombad hos er och att ägaren blev skjuten. Och att hundratals spetshundar springer lösa i stan, folk tar hand om dom. Du råkar inte ha numret till nån som har tagit hand om en?

MANIKYRISTEN. Dra åt helvete!

KATTKVINNAN. Tänka sig, att försöka slå mynt på kriget!

SKÅDESPELERSKAN. Skäms du inte att sko dig på andra människors olycka?

KANADENSISK MEDBORGARE. Jag förbarmar mig över djuren bara, så det så. Ute i byarna håller folk dom kedjade på gårdsplanen. Kan ni tänka er en spetshund i kedja? Dom kommer att dö allihop.

KATTKVINNAN. Åh, så du är alltså också volontär?

SKÅDESPELERSKAN. Ett jävla as, det är vad han är.

HEMMAFRUN från Charkiv ser lyckligt på SKÅDESPELERSKAN från Kyjiv.

HEMMAFRUN. Nu vet jag! Du var på vår borgmästares begravning.

SKÅDESPELERSKAN. Vad sade du? Er borgmästare var en skurk, frid över hans minne. Jag kände honom inte ens.

HEMMAFRUN. Jo då, jag är säker, jag har världens ansiktsminne. Dessutom har jag sett dig på hans valaffischer över hela Charkiv. Du deltog i hans valkampanj.

SKÅDESPELERSKAN. Är du tokig?! Skrik inte, det är inte sant. Jag röstade på ett helt annat parti!

HEMMAFRUN. Jag har världens ansiktsminne.

SKÅDESPELERSKAN. Och jag minns bäst själv vad jag har gjort och inte gjort!

MANIKYRISTEN från Butja håller för öronen.

KATTKVINNAN. Kan ni inte sluta skrika… Den där flickan från Butja… Hon har ju inte sagt nånting på hela tiden. Vem vet vad hon har varit med om. Kära lilla flicka, har du ingenstans att bo?

MANIKYRISTEN blundar och fortsätter att hålla för öronen.

HEMMAFRUN. Bara barnet fortfarande.

SKÅDESPELERSKAN. Hon har nåt slags blåmärken. Här på armarna och halsen. Har du blivit slagen? Har du blivit våldtagen? Torterad? Var det burjaterna? Är det här ditt barn?

MANIKYRISTEN. Rör mig inte!!

SKÅDESPELERSKAN. Har du klaustrofobi?! Panikattacker? Jag ska visa en bra övning mot panikattacker… Först drar man ett djupt andetag.…

Plötsligt lyser HEMMAFRUN från Charkiv upp.

HEMMAFRUN. Nu vet jag!!

SKÅDESPELERSKAN. Håll dig borta från mig! Ser du inte att jag försöker hjälpa henne.

HEMMAFRUN. Hur ska jag kunna hålla mig borta från dig när vi står i samma kö. Men nu kom jag på det! Du spelade ju i en av dom där ryska teveserierna…

SKÅDESPELERSKAN. Hon är ju spritt språngande! Du tittar ju inte ens på teve?

HEMMAFRUN. Inte nu nej, men innan mitt andra barn föddes brukade jag titta på rysk teve. Jag är ju från Charkiv. Och du spelade FSB-officer i den där teveserien om Krim! Om hur ryssarna snodde Krim från oss.

SKÅDESPELERSKAN. Det här är inte roligt längre.

MANIKYRISTEN. Åh, jag har också sett dig i den.

KATTKVINNAN. Var det hon som förrådde våra trupper? Nu minns jag, nu minns jag…

KANADENSISK MEDBORGARE. Det finns inte en enda ukrainsk skådis som inte har spelat i den där ryska smörjan. Dom är lika skyldiga allihop.

SKÅDESPELERSKAN. Varför tittade ni på den där smörjan allihop då?!

SKÅDESPELERSKAN från Kyjiv försöker avlägsna sig, men korridoren är för trång, hon har ingenstans att ta vägen. De andra omringar henne.

SKÅDESPELERSKAN. Jag har aldrig spelat nån FSB:are! Jag har spelat Olena Teliha, hon är en ukrainsk patriot! Och på teatern har jag spelat Olha Kobyljanska! Lina Kostenko! Marko Vovtjok! Julia Tymosjenko!!

MANIKYRISTEN från Butja kastar sig över SKÅDESPELERSKAN med knytnävarna. De andra gör gemensam sak med henne. Med bara nävarna misshandlar de SKÅDESPELERSKAN till döds. Grymmast av alla är MANIKYRISTEN.

I KÖN TILL DÖDEN

En filminspelning. Tagning av en scen till en film om poeten och publicisten Olena Tehira.

Året är 1942, Kyjiv. Staden är ockuperad av tyskarna. Olenas lägenhet i Kyjiv, allt är en enda röra. Hennes vän poeten Olzjytj har kommit för att ta farväl av henne.

OLZJYTJ. Tänker du åka nånstans?

TELIHA. Nejdå, det är bara lite rörigt här. Jag hinner inte med hushållet riktigt.

OLZJYTJ. Det var synd.

TELIHA. Innan hade jag en städerska som kom hit ibland. Men hon blev arkebuserad i tisdags.

OLZJYTJ. Det var synd att du inte tänker åka nånstans.

TELIHA. Ja, jag hörde att du ska till Europa. Som så många av oss.

OLZJYTJ. Tyskarna har börjat arrestera nationalister. Du borde också ge dig av.

TELIHA. Jag tänker inte lämna Kyjiv. Jag orkar inte gå i exil en gång till. Förra gången var jag inte till nån som helst nytta, jag var bara olycklig.

OLZJYTJ. I exilen kan du i alla fall leva.

TELIHA. Nej, det är bara här jag kan leva.

OLZJYTJ. Jag ber dig, gå åtminstone inte till Författarförbundet den nionde februari. Tyskarna har gillrat en fälla, jag är helt säker.

TELIHA. Men folk räknar med mig. Jag kan inte låta bli att gå dit bara för att jag är rädd att bli arresterad. Förr eller senare kommer alla dom andra också att bli arresterade. Jag kan inte smita, för då vet jag vad folk kommer att säga. ”Hon övergav oss i farans stund, hon som alltid talat så vitt och brett om patriotism och offer.” Om jag inte kommer tillbaka – glöm mig inte. Och om jag stupar – vet att jag uppfyllde min plikt ända in i det sista.

SKÅDESPELERSKAN hejdar sig och vänder sig till REGISSÖREN.

SKÅDESPELERSKAN. Kan vi inte be manusförfattaren att skriva om den här texten på nåt vis? Folk pratar inte sådär!

REGISSÖREN. Det är ett citat. Olzjytj citerar Teliha i sina memoarer.

SKÅDESPELERSKAN. Men han spelade ju inte in henne med diktafon precis. Han har bearbetat alltihop litterärt.

REGISSÖREN. Okej, säg det med dina egna ord då.

SKÅDESPELERSKAN. Tack.

REGISSÖREN. Tystnad, tagning!

OLZJYTJ. Jag ber dig, gå åtminstone inte till Författarförbundet den nionde februari. Tyskarna har gillrat en fälla, jag är helt säker.

TELIHA. Oleh, är du alldeles galen? Jag som precis har sagt åt alla att vi måste kämpa, att alla som smiter är förrädare. Och så rymmer jag själv till Europa! Vad är det för hyckleri? Nej, min vän, jag

stannar. Du vet ju själv att jag stödde tyskarna i början. Om jag blir mördad nu kommer det kanske att ge mig upprättelse i framtiden. Kanske kommer dom rentav att ge ut mina dikter.

REGISSÖREN. Stopp, stopp, det där följer inte manus alls.

SKÅDESPELERSKAN. Men är det inte viktigt att påminna om att Teliha samarbetade med fascisterna och själv var antisemit?

REGISSÖREN. Visst. Kanske vi ska passa på att nämna att du har spelat i ryska teveserier om FSB också?

SKÅDESPELERSKAN. Sen när ryssarna mördar mig kommer folk att förlåta mig. Precis som dom förlät Teliha, förresten. När hon hade blivit mördad av tyskarna.

REGISSÖREN. Du har sabbat en tagning till och vi förlorar tid. Nästa scen är förresten din avrättning i Babyn Jar. Vad tror du, hinner vi göra oss klara för den?

SKÅDESPELERSKAN. Det hade vi hunnit om vi inte hade försökt avverka ett halvt avsnitt om dagen. Om vi hade haft normala arbetsförhållanden.

REGISSÖREN. Du menar som ni hade i dom ryska teveserierna?

SKÅDESPELERSKAN. Jag… Så jag har alltså inte rätt att uttrycka min åsikt längre?

REGISSÖREN. Nej. Gå och gör dig klar för avrättningsscenen!

I KÖN TILL LITE INTIMITET

HEMMAFRUN sitter framför en laptop i ett intimrum – ett förråd fullt av slalomutrustning någonstans i Wien. Hon drar ner jeansen men behåller tröjan på. Vi ser inte datorns skärm, utan bara hör en mansröst från den.

HAN. Men ta av den nån gång då…

HEMMAFRUN tar av sig tröjan och t-shirten, hon fryser.

HEMMAFRUN. Jag fryser…

HAN. Föreställ dig att jag håller om dig.

HEMMAFRUN. Jag kan inte. Det är säkert ännu kallare där i dina skyttegravar.

HAN. Jag kommer aldrig att få upp den om du tänker påminna mig om skyttegravarna hela tiden. Vi ligger hemma i vår egen säng. Vi har låst om oss så att barnen inte ska komma in. Föreställ dig det.

HEMMAFRUN. Jag kommer aldrig att få upp den om jag tänker på barnen på andra sidan väggen. Det är bättre om vi skickar iväg dom till mormor.

HAN. Plus. Då kan du äntligen slappna av, och då kommer du att komma. Du kommer att skrika så att grannarna slutar gräla.

HEMMAFRUN. Fast då måste du slicka mig riktigt bra först.

HAN. Som om jag nånsin har sagt nej. Sära på benen.

Dörren till förrådet är blockerad inifrån med en stol. Då och då är det någon som rycker i den och försöker öppna. Från andra sidan hör man: ”Mamma, öppna”, ”Maryna, ska jag tina upp fisken?”, ”Var är modelleran?”, ”Maryna, här är redan lång kö!” och så vidare.

HAN. Är det där våra barn?

HEMMAFRUN. Det är någon annans, bry dig inte om dom…

Dialogen mellan de älskande motsvarar förväntningarna i situationen (”visa mig”, ”slicka mig”, ”känn på min…”, ”ser du så hård jag är”, ”fortsätt”, ”sluta inte” och så vidare). Hon stönar, han stönar.

Någonstans där borta hos honom hörs skottlossning och explosioner.

HEMMAFRUN. Skjuter dom på er?

HAN. Det är långt härifrån, bry dig inte om dom…

De gör vad de kan för att inte bry sig om dem.

Man hör hur de stönar, hur någon rycker i dörren, i bakgrunden hörs skottlossning och explosioner ur laptopen.

HEMMAFRUN masturberar, hon är nära nu, hon kommer att komma när som helst. Han också. Dialogen mellan dem utvecklar sig i enlighet med förväntningarna (”vänta-vänta, nu så…”, ”nu kommer jag…”, ”gud…”, ”å herregud…”, ”helvete vad skönt…”). Till sist kommer hon.

Någonstans i laptopen avbryts mannens stönande av en särskilt kraftig explosion, ett skrik och en duns. Därefter inträder en fruktansvärd, postapokalyptisk tystnad. När HEMMAFRUN har hämtat sig vänder hon sig till mannen i laptopen.

HEMMAFRUN. Jura, jag är klar… Är du klar? Är du klar? Var är du?! Hör du mig, Jura?! Jura?!!

Skärmen är täckt av blod. HEMMAFRUN slår ihop laptopen som om den var ett kistlock, slår händerna för ansiktet och blir sittande, helt naken.

SKÅDESPELERSKANS RÖST UTANFÖR DÖRREN. Hur länge tänker du sitta där, här är kö!!

—

Ett rum på en flyktingförläggning. Det är fullt av sängar, alla upptagna av kvinnor, som i sin tur är upptagna var och en med sitt – någon prasslar med en plastpåse i jakt på mediciner, någon sitter och äter ur en skål, någon sover, någon gråter, någon scrollar nyheterna. Istället för nattduksbord står resväskorna de har sina saker i och barnvagnar med spädbarn i.

SKÅDESPELERSKAN, KATTKVINNAN och MANIKYRISTEN sitter framför dörren till förrådet i kön till lite intimitet.

SKÅDESPELERSKAN. Hon har redan varit där inne i en halvtimme! Som om hon var den enda som behövde det…

KATTKVINNAN. Jag behöver inte det där längre. Och mina katter tänker jag sterilisera.

SKÅDESPELERSKAN. Jag behöver inte heller sex! Jag behöver bara få vara ensam! Jag vill bara slippa att se er allihop… Jag är så trött på livet som flykting, på detta ständiga prat om priser och nyheter…

KATTKVINNAN. Jag för min del orkar inte vara ensam.

SKÅDESPELERSKAN. Vad gör du då i den här kön? Det här är kön till intimrummet.

KATTKVINNAN. Jag ställer mig alltid i alla köer, så jag slipper vara ensam.

MANIKYRISTEN. Är det okej om jag går före i så fall?

KATTKVINNAN. Självklart.

SKÅDESPELERSKAN. Men jag är nästa. Jag står före dig.

MANIKYRISTEN. Okej, okej. Vi är trötta på dig också.

KATTKVINNAN läser nyheterna på sin smartphone med hög röst.

KATTKVINNAN. ”I det ockuperade Cherson har de ryska trupperna börjat sammanställa listor över stadens invånare, var och en ska få tio tusen rubel mot att senare delta i en folkomröstning baserad på dessa listor…” Jag hoppas dom sätter vårt Cherson i halsen och dör! Förresten, hur mycket blir tiotusen rubel i ukrainska hryvnia?

SKÅDESPELERSKAN. Vad ska du med hryvnia till? Räkna om dom i euro istället…

KATTKVINNAN. Mitt blodtryck går upp så fort jag räknar om euro till hryvnia. Hur kan en helt vanlig brödlimpa kosta hundra hryvnia?! Hur mycket blir hundra hryvnia i rubel? Jag älskade

rubler en gång i tiden… Fläskkorven kostade två och tjugo kilot, en halv limpa ukrainskt bröd sju kopek. Om tiotusen rubel är lika mycket nu som förr kommer alla att delta i folkomröstningen.

SKÅDESPELERSKAN. Tiotusen är hundratjugo euro.

KATTKVINNAN. Oj då! Det var inte mycket.

SKÅDESPELERSKAN. Det kommer att vara protester utanför den ryska ambassaden idag. Tänker du gå dit?

KATTKVINNAN. Protester mot dom här priserna?

SKÅDESPELERSKAN. Herregud… Vad har priserna med det här att göra.

Den KANADENSISKA MEDBORGAREN kommer ut ur köket med en kniv i händerna. Han knackar på förrådsdörren.

KANADENSISK MEDBORGARE (*genom dörren*). Maryna, kan du bara säga om jag ska tina fisken eller koka korv istället?

SKÅDESPELERSKAN. Distrahera inte henne, annars kommer hon aldrig att komma.

KATTKVINNAN (*läser*). ”I det befriade Butja har i skrivande stund, på kvällen den andra april, cirka 280 invånare i staden påträffats döda, begravda i massgravar. Majoriteten av offren har händerna bakbundna. Kvinnorna bär spår av våldtäkt. Staden var ockuperad av ryska trupper under nästan en månad. Representanter för de rättsvårdande myndigheterna har påträffat en rysk tortyrkammare i källaren till en av stadens hälsovårdsanläggningar för barn.”

HEMMAFRUN från Charkiv kommer ut ur förrådet och går bort till sin säng.

SKÅDESPELERSKAN. Det var på tiden! Vad i hela friden höll du på med så länge?!

Hon går in i förrådet.

KANADENSISK MEDBORGARE. Maryna, snälla, fisk eller korvar?

HEMMAFRUN. Fisk.

Hon tar upp mat ur en plastpåse och börja glupskt äta.

KANADENSISK MEDBORGARE. Maryna, förstör inte aptiten.

Men hemmafrun lyssnar inte på honom, hon stoppar i sig choklad, skorpor, korvar, fransk ost.

En notis får KATTKVINNANS smartphone att plinga till. Hon börjar läsa igen.

KATTKVINNAN. ”Flyglarm, bege er omedelbart till närmsta skyddsrum.” Det är femte larmet för idag.

MANIKYRISTEN reser sig abrupt upp och går fort bort mot förrådet med handväskan tryckt mot bröstet. Dörren är blockerad från insidan, men MANIKYRISTEN lyckas få upp den. Alla följer henne med förvånade blickar.

KATTKVINNAN. I Kyjivlänet alltså. Vi är i Wien.

MANIKYRISTEN tittar ilsket på dem och kliver in i förrådet. SKÅDESPELERSKAN kommer uthoppande, alldeles naken. Hon rafsar åt sig några klädesplagg och klär hastigt på sig.

SKÅDESPELERSKAN. Vad i helvete?! Det var min tur!
KATTKVINNAN. ”Uppskattningsvis tjugofem flickor och kvinnor, från fjorton till tjugofyra års ålder, har blivit systematiskt våldtagna av ryska soldater under ockupationen, i källaren till ett hus i Butja. Nio av dem är nu gravida.”

SKÅDESPELERSKAN (*genom förrådsdörren*). Men det räckte visst inte för dig? Du fick visst inte nog? Du vill ha mer?!

HEMMAFRUN har sett en stund på SKÅDESPELERSKAN.

HEMMAFRUN. Nu minns jag var jag har sett dig.
SKÅDESPELERSKAN. Jag är trött på dig, låt mig vara!!
HEMMAFRUN. Du spelade prickskytten… Som dödade min man!

HEMMAFRUN slänger ifrån sig ost och korv och kastar sig över SKÅDESPELERSKAN. Hon försöker strypa henne. En brottning utbryter.

KATTKVINNAN. Och jag för min del har tre katter kvar hemma i Ukraina. Ziuzia, Barsik och Karina… De är steriliserade allihop och mycket väluppfostrade. Vad är det man brukar säga nu igen? Att djur är bättre än människor? Djur är bättre än människor…

Hon gråter.

—

I förrådet med slalomutrustning sitter MANIKYRISTEN i fosterställning och lyssnar till ljudet av sirener, bilar, dörrar som slår, barn som skriker. Alla ljud betyder något helt annat nu för henne, hon darrar av skräck.

Någon rycker häftigt i dörren. Den går upp. Hon ser en stor mörk mansfigur. Hon kryper ihop i ett hörn.

ÖSTERRIKISK MEDBORGARE (*en mörk silhuett, kastar en skugga*). Är du här? Var inte rädd. Är du här? Jag ska hjälpa dig. Var inte rädd. Jag är läkare. Jag är änkling.

Den ÖSTERRIKISKE MEDBORGAREN letar efter MANIKYRISTEN i mörkret, men hittar inte henne eftersom hon gömmer sig för honom. Han tröttnar på att leta. Börjar berätta för publiken.

Jag fick syn på dom på strandpromenaden. Mor och dotter. Fast mest av allt såg dom ut som systrar. Här hos oss får kvinnor inte barn så tidigt. Flickan höll på att lära sig att åka skateboard. Det såg så rörande ut när hennes mamma fångade henne. Sen fick flickan upp farten och for iväg rakt mot floden. Strandbanken är ganska hög precis där, och det finns inget staket. Hon var på väg rakt ut i vattnet. Som tur var hann jag få tag i henne och höll fast henne hårt tills hennes mamma kom springande. Hon var fruktansvärt tacksam, hon tackade och tackade. Sedan var det som om hon blev rädd för nånting, och hon ryckte åt sig barnet. Jag förstod att dom var från Ukraina. Ja, för att dom hade dom där symbolerna på sig. På armarna, överallt. Dom är så lustiga, jämt går dom omkring med sina symboler, dom här ukrainarna. Men jag fattar förstås, det är klart… I nästa ögonblick var dom borta, men jag gick runt med en varm känsla i bröstet i flera dagar. Jag ville skydda dom. Det grämde mig att jag inte hade sprungit efter dom, att vi inte hade lärt känna varandra. Jag är änkling, jag har en ledig lägenhet.

MANIKYRISTEN. Han höll bara fast henne så himla länge. Tryckte henne hårt hårt mot sig. Jag tackade honom och försökte ta henne. Men han höll bara fast. Jag blev tvungen att ta i för att få honom att släppa. Jag kunde se den där lusten i hans ögon… Jag vet inte hur jag ska beskriva den. En lust att aldrig släppa henne. Det är klart att vi gick därifrån. Fast han såg anständig ut. Han hade ett mycket fint ansikte. Min mamma hade bara kunna drömma om en sån svärson.

ÖSTERRIKISK MEDBORGARE. Men sen en morgon stötte jag på henne på ett café. Jag satt och drack kaffe när hon kom in och beställde en flat white. Sen gick hon igen, innan den var klar. Hon verkade hemskt nervös. Jag plockade upp hennes kaffe och gick efter. Jag vet inte varför, ett rent infall. Jag är inget pervo. Jag ville bara ge henne kaffet… Men hon gick så fort att jag knappt hann med. Hon hade en lång kappa på sig, och hon formligen sprang, hela tiden med ett öga på GPS:en i mobilen. När jag spillde på mig för tredje gången kastade jag iväg kaffet. Och så fortsatte jag. Att stalka henne, det förstår jag nu. Men jag undrade så vad hon letade efter, vart hon hade så bråttom. Kanske hade det med barnet att göra på något sätt – förskola, sjukhus. Kanske skulle jag kunna vara till nytta.

MANIKYRISTEN. Dom har aldrig bråttom, det vilar ett stort lugn över hela staden. När man beställer en kaffe får man vänta på den i en hel evighet. Vi hade blivit placerade ute i en av sovstäderna, det är där alla tillfälliga flyktingar hamnar. Jag ska inte klaga, vi har det bekvämt, alla har egen säng och nattduksbord. Men det är aldrig nån som har bråttom nånstans. Det är som om alla hade dött och inte längre hade nån brådska nånstans. Den morgonen behövde jag åka in till centrum, så jag lämnade lillan med dom andra kvinnorna och gav mig av. Men eftersom jag är en sån idiot på geografi klev jag förstås på fel spårvagn. Alla skrattar åt mig. Jag är den enda som lyckas gå vilse i Wien. Till och med om jag har GPS. Det var därför jag var sen och inte hade tid att vänta på mitt kaffe.

ÖSTERRIKISK MEDBORGARE. Jag började hamna på efterkälken. Ett tag trodde jag att loppet var kört. Men precis då saktade hon plötsligt in vid Schwarzenbergplatz. Lugnt och målmedvetet gick hon fram till statyn av den sovjetiska soldaten och ställde sig framför den. Som från ingenstans dök det upp ytterligare några kvinnor, klädda i långa kappor också dom, och ställde sig bredvid henne. Så stod dom där i en lång rad och bara såg på statyn, som om dom väntade på något. Sedan kastade dom av sig kapporna som på ett givet tecken och stod där helt nakna. Deras bröst och skrev var täckta av röd färg som antagligen skulle föreställa blod. Dom stod där alldeles blickstilla, nakna framför statyn av den sovjetiska soldaten. Dom såg honom rakt i hans stenögon. Bland alla barn och gamlingar som promenerade i parken. Det såg skrämmande och hotfullt ut. Jag blev riktigt rädd, det ska jag säga. Jag var som hypnotiserad. Det var som om vår lugn och ro hade slitits sönder… Som om dom hade våldfört sig på vår stad med sin sorg. Men hon, den här kvinnan, hon var vacker. Och jag förstår hennes smärta. Som tur är håller polisen alltid vakt vid den här statyn, så kvinnorna blev gripna. För den här statyn är en gåva från Stalin till det österrikiska folket, och vi hyser respekt för vår historia.

MANIKYRISTEN. Dom turades om att våldta mig. Jag vet inte hur många dagar det varade. Dom sa att vi tänker våldta dig så mycket att du aldrig mer kommer att vilja ha sex. Och du kommer aldrig att föda nån ukrainare. Dom var höga på nånting hela tiden, nåt slags narkotika. Och inga böner eller argument hade den minsta effekt på dom. Ingenting mänskligt. Vid en viss tidpunkt slutade jag skrika och bönfalla. Jag separerade mig från min kropp och såg på medan dom våldtog mig uppifrån en glödlampa som hängde i taket i källaren. Det var en sån där liten blå lampa. Jag klamrade mig fast vid den hårt hårt. Den sista gången var dom extra grymma. Men ni behöver ju inte veta alla detaljer… Eller gör ni det? Dom använde flaskor, dom fimpade sina cigaretter mot min kropp. Dom kände på sig att dom snart skulle bli tvungna att retirera. Det sista dom gjorde innan dom stack var att sätta eld på madrassen och låsa in mig. Men som tur var var det väldigt fuktigt och det fanns ingen luft. Så det rykte om madrassen, men den började inte brinna. Jag var lite omtöcknad, och i röken såg jag mina döda släktingar från mormors fotoalbum. Dom levde igen och lutade sig fram över mig. När jag vaknade upp igen befann jag mig på sjukhuset.

Min dotter var ute på landet med sin mormor hela den här tiden. Så hon är okej. Jag ringde inte till dom, och jag har inte berättat för nån om vad jag har varit med om. Men när jag fick se min mor… I hennes ögon kunde jag se allt som jag hade gått igenom. Som om det var hon som hade varit den där lilla blå lampan… Jag vet inte hur det hänger ihop. Kanske genom våra livmödrar. När jag hade fått min dotter kändes det först som om jag hade fött mig själv. Att hon var jag, och jag var hon. Det tog ett tag innan jag lyckades separera mig från henne. Men när mamma såg på mig efter källaren, då kände jag att hon var jag. Och det var en fruktansvärd känsla, som jag aldrig vill känna igen. Jag vill vara separat. Det är därför jag åkte till Europa. Inte av skräck, utan för att komma undan min egen mor.

Hon tänker efter en stund.

Jag vet inte vad jag ska säga mer. Jag är mycket tacksam mot européerna som ger oss stöd i denna svåra stund. Jag är mycket tacksam för att dom hjälper oss och förblir främlingar. Att dom har sin väluppfostrade likgiltiga blick. Tack.

ÖSTERRIKISK MEDBORGARE. Jag har inte känt en så stark åtrå på länge. En sådan lust att hjälpa menar jag. Jag är läkare. Låt mig hjälpa er.

MANIKYRISTEN. Snälla, nej. Rör mig inte. Snälla, inga händer, snälla.

Det blir alldeles mörkt. Någonting sker där i mörkret. Det enda som hörs är en återhållen gråt.

I KÖN TILL NYHETERNA

Återhållen gråt. Efterhand ljusnar det. De ukrainska kvinnorna tittar förgråtna fram under täckena, klädda i långa nattlinnen. De håller telefoner i händerna. De scrollar och scrollar nyheterna. Som om de försökte göra upp eld, som om de utförde något slags ritual.

Till sist tänds en väldig skärm ovanför dem. Snart börjar nyheterna rulla fram på den, med ständigt skiftande nyhetsankare och röster.

NYHETER PÅ SKÄRMEN:

I Kyjivtrakten har den ukrainska flaggan hissats i trettio samhällen över vilka landet återtagit full kontroll. De ryska ockupanterna har även retirerat från motorvägen mot Zjytomyr. Det går emellertid för närvarande varken att ta sig fram längs motorvägen eller att återvända till Kyjivs satellitstäder. Det är för farligt. Lokala ledare uppmanar invånarna att vänta med att återvända.

I en förort till Tjernihiv har ryska trupper beskjutit människor som köade efter bröd. Beskjutningen ägde rum runt klockan tio på onsdagsförmiddagen. Till följd av beskjutningen dödades minst tio civila.

Då den första kroppen exhumerades i Izium hade den ett rep runt halsen och armar och ben hade brutits, meddelar ordföranden för åklagarämbetet i Charkiv.

I Izium har Ryssland upprepat sina dåd från Butja: Zelenskyj uppmanar världen att reagera på ockupanternas förbrytelser.

I sitt tal uttalade Putin stöd för att ansluta de ockuperade ukrainska territorierna till Ryssland, samt hotade med att använda kärnvapen.

Efter det massiva ryska missilangreppet mot Ukraina den 10 oktober har rättsvårdande myndigheter bekräftat fjorton dödade och nittiosju sårade.

Antalet offer för det ryska missilangreppet mot ett bostadshus i Kryvyj Rih har stigit till fem.

Flyglarm är utlyst i hela Ukraina sedan ryskt jaktflyg har lyft från baser i Belarus.

I Berlin har världens största cylindriska akvarium brustit.

Situationen är ytterst ansträngd för Ukrainas energiförsörjningssystem. Nödströmavbrott råder i tio län och reparationerna kan komma att ”dra ut på tiden”.

I Kyjiv kommer samtliga tre grupper att stängas av samtidigt och praktiskt taget fullkomligt. Ingenting kommer att fungera efter tidtabell, elektriciteten kan komma att vara borta i upp till tio timmar.

USA:s utrikesminister Anthony Blinken tillkännagav på onsdagen ett nytt militärt stödpaket till Ukraina till ett värde av 1,85 miljarder dollar. Detta omfattar även leveranser av luftförsvarssystemet Patriot.

”Vår viktigaste strategiska uppgift är att bygga upp reserver och förbereda oss för ett krig som kan bryta ut i februari – i bästa fall i mars, i värsta fall redan i slutet av januari. Och det kommer kanske inte att börja i Donbas utan i Kyjivregionen eller från Belarus, jag utesluter inte heller en front i söder”, meddelade general Zaluzjnyj i en intervju för The Guardian.

Igår ställde fotbollsfans till med oroligheter i Paris.

I de norra delarna av det delvis erkända Kosova har den serbiska lokalbefolkningen uppfört barrikader i protest mot Pristinas beslut att samtliga fordon måste omregistreras.

Elon Musk har startat en opinionsundersökning om huruvida han bör avgå som ordförande för Twitter.

Kvinnorna börjar nervöst bläddra genom nyheterna. De trycker på olika knappar. Ett missnöjt mummel stiger bland dem.

HEMMAFRUN. Vadå för fotbollsfans?! Vad är det som pågår? Var är alla vettiga nyheter?
SKÅDESPELERSKAN. Vad tänker dom på egentligen? Dom kan väl inte bara hoppa från det ena till det andra så där?

De lägger plötsligt märke till åskådarna som tittar på nyheterna tillsammans med dem.

NYHETERNA PÅ SKÄRMEN. Serber med ryska flaggor stormar gränsen till Kosova.

MANIKYRISTEN. Sluta! Sluta upp med det där omedelbart!

HEMMAFRUN. Lyssna inte på dom, bry er inte om dom, snälla.

SKÅDESPELERSKAN. Stäng inte av nyheterna från Ukraina!

NYHETERNA PÅ SKÄRMEN. Netflix meddelar att de planerar att bygga en toppmodern produktionsanläggning på en före detta amerikansk militärbas på kusten i New Jersey. Projektet värderas till över 900 miljoner dollar och förväntas skapa tusentals arbetsplatser.

Kvinnorna börja läsa nyheterna högt från sina mobiler för att överrösta nyheterna från skärmen. De gör allt för att få åskådarna att lyssna på dem istället.

SKÅDESPELERSKAN. I natt har Ryssland angripit Ukraina med runt sjuttio iranskproducerade drönare. Sextio av dessa har skjutits ner av luftvärnet. Till följd av skadorna på kritisk infrastruktur är halva landets befolkning utan el och värme.

NYHETERNA PÅ SKÄRMEN. Försäljningen av vin och spritdrycker på Sotheby's aktioner har under 2020 fallit med tjugotvå procent – till 92 miljoner dollar jämfört med 118 miljoner dollar föregående år.

KATTKVINNAN. I Bachmut finns det mer än trehundra barn kvar. Staden står under ständig beskjutning. Polisen uppmanar föräldrarna att låta evakuera dem.

SKÅDESPELERSKAN. I Warszawa har kommunalt anställd säkerhetspersonal avvärjt en ukrainsk flyktings självmordsförsök. Kvinnan gick mot körriktningen på motorvägen i ett tillstånd av hysteri. Sedan väktarna hjälpt henne av vägen fick de genom en översättares försorg veta att kvinnan hade velat ta sitt liv sedan hon fått reda på att hennes tjugoåriga dotter omkommit till följd av strider.

MANIKYRISTEN. Zaluzjnyj meddelar att han vet att han kommer att kunna besegra Ryssland. Men han behöver resurser. Trehundra stridsvagnar, sex- till sjuhundra bepansrade personfordon, femhundra haubitsar. Trehundra stridsvagnar, sex- till sjuhundra bepansrade personfordon, femhundra haubitsar. Trehundra stridsvagnar, sex- till sjuhundra bepansrade personfordon, femhundra haubitsar.

Kvinnorna upprepar orden unisont, som om det var ett mantra eller en besvärjelse, i ett försök att överrösta världens alla andra nyheter.

I KÖN TILL NYA INTRYCK

eller

PTL (personer i tillfällig landsflykt)

SKÅDESPELERSKAN. D'Orsay, Pinakoteket, Albertina, Louvren, Pompidou, Uffizierna, Belvedere, Akropolis, Picasso- och Leopoldmuséerna, Notre Dame och Peterskyrkan, Förintelsemuséet i Auschwitz, Oświęcim, Musikmuséet och Vattenmuséet… Allt detta är gratis för ukrainare som befinner sig i tillfällig landsflykt. För oss. Liksom kollektivtrafiken. Så varför sitter ni här? Varför ligger ni här dubbelvikta som gamla mobiltelefoner? Sätt er på nån gratisbuss och åk kostnadsfritt till nåt gratismuseum eller nån gratisteater. Se några mästerverk, förkovra er. Koppla ner er från ert Wi-Fi, sluta läsa nyheterna. Nu har ni en unik möjlighet att leva ett annat liv. Men ni har bara lämnat Ukraina för att leva på bidrag.

KATTKVINNAN. Du råkar inte veta, dom har väl aldrig lovat att höja det? Och till vilket datum gäller den kostnadsfria kollektivtrafiken?

SKÅDESPELERSKAN. Ni vill inte besöka ett museum? Eller delta i demonstrationer och protester? Jag kan skicka ett schema över stödevenemang för Ukraina. Var till nytta, var medvetna!

KATTKVINNAN. Kan du inte hellre hjälpa mig att hitta en veterinär som är beredd att vara lite solidarisk med några ukrainska katter. Som kan vaccinera dom kostnadsfritt.

SKÅDESPELERSKAN. Bryr du dig överhuvudtaget om nånting annat än dina katter?

KATTKVINNAN. Nej.

SKÅDESPELERSKAN. Herregud… Jag framträder i Europaparlamentet, jag pläderar för våra värderingar, jag berättar sanningen om den ryska aggressionen för världen. Jag spelar i filmer om Holodomor och förföljelserna under Stalin. Jag motverkar rysk kultur världen över. Medan ni har lagt er så platta att inte ens en droppe vatten skulle kunna tränga in under er. Alina, du är ju en vacker ung kvinna. Jag förstår mycket väl att du inte springer runt på dejter, du har ditt trauma… Men du kunde väl åtminstone ta dig till en anställningsintervju? Och skaffa ett arbete! Du som har ett så eftertraktat yrke. Jag kommer att vara den första som bokar tid hos dig, folk kommer stå i kö! Dom ukrainska manikyristerna är bäst av alla!

MANIKYRISTEN. En gång åkte jag till en anställningsintervju. Jag klädde upp mig i kostym och allt. I tunnelbanan hamnade jag bredvid en ryss som satt och läste Dostojevskij. Jag bytte plats när jag lade märke till det. Sedan klev det ombord en kvinna på stationen i Karlplatz. Det är svårt att beskriva henne. Hon var lång och smal, och fast det var mitt sommaren hade hon täckjacka.

Hennes smala smutsiga fingrar med smutsiga utvuxna naglar dinglade apatiskt bredvid hennes kropp som om de var två rep. Men det viktigaste av allt… Hon hade inte nåt ansikte. Halsen var liksom vriden, och istället för ansikte hade hon bara en härva rufsigt hår. Hårfärgen kan bara beskrivas på ett sätt – hon hade ingen. Jag är inte säker på att det fanns ett ansikte där innanför. Det kändes som om hon helt enkelt inte hade nåt. Jag har aldrig sett en människa utan ansikte. Därför blev jag skräckslagen. När jag såg att hon var på väg åt mitt håll reste jag mig instinktivt upp för att ta min tillflykt till den andra ändan av vagnen. Men precis då krängde vagnen till så att hon liksom kastades rakt mot mig. För att inte falla tog hon tag i min axel med ett hårt grepp. Hennes hand var lika kall och benig som resten av henne. Hennes smutsiga klor trängde in i min hud. Jag kan fortfarande känna hennes beröring. Här. Jag är säker på att jag har ett blåmärke där, men jag vågar inte se efter i spegeln. Jag svimmade och kom för sent till min intervju.

Kvinnorna studerar hennes rygg uppmärksamt.

HEMMAFRUN. Där är ingenting alls, du kan vara helt lugn.

SKÅDESPELERSKAN. Du är beredd att hitta på vad som helst bara för att slippa gå ut. Du kanske helt enkelt inte vill arbeta?!

MANIKYRISTEN. Nej, det vill jag inte.

SKÅDESPELERSKAN (*till hemmafrun*). Då så. Och du då, Nina? Du som är änka. Varför går inte du på dejter?

HEMMAFRUN. Jag har fortfarande sorg. Det är inte länge sen min man dog.

SKÅDESPELERSKAN. Du måste hitta en far åt dina barn. Jag ska hjälpa dig att skaffa ett konto på Tinder.

HEMMAFRUN. Jag kan inte språket.

SKÅDESPELERSKAN. Varför går du inte en gratiskurs?

HEMMAFRUN. För att jag har tre barn.

SKÅDESPELERSKAN. Varför letar du inte efter en ny far åt dom?

HEMMAFRUN. För att jag har sorg, det är inte länge sen min man dog, och eftersom hans kropp inte har blivit utväxlad än räknas han som försvunnen i strid, så jag är varken änka eller gift utan fan vet vad…

SKÅDESPELERSKAN. Varför kan ni inte…

HEMMAFRUN. Det har väl inte du att göra med, punkt slut!

SKÅDESPELERSKAN. Wieneroperan, Burgtheater, Gorkijteatern, Odéonteatern, Comédie-Française, La Scala, Thaliateatern, Schaubühne, Volkstheater…

HEMMAFRUN, KATTKVINNAN, MANIKYRISTEN ser på varandra och kastar sig sedan som på givet kommando över SKÅDESPELERSKAN. De slår ihjäl henne. Sedan pustar de ut över hennes livlösa kropp.

KATTKVINNAN. I Tjernihiv finns det fler byggnadsminnen än i någon annan stad i Europa. I Tjernihiv finns det sju teatrar och brödet är både gott och billigt.

HEMMAFRUN. Charkiv är konstruktivismens huvudstad, det är den till ytan största staden i Europa. Jag har sett mitt hus brinna och min make blöda. Vad tror dom att deras muséer har att komma med? Men ett konto på Tinder har jag skaffat för säkerhets skull. Jag har tre dejter nästa vecka. (*Till manikyristen.*) Får jag låna din klänning?

MANIKYRISTEN. Klart du får. Om du inte tycker att det gör nåt att den har tillhört en död kvinna. Mig.

HEMMAFRUN. Överdriv inte.

MANIKYRISTEN. I samma ögonblick jag korsade gränsen kändes det som om mitt liv tog slut.

HEMMAFRUN. Du ska jämt överdramatisera.

SKÅDESPELERSKAN slår upp ögonen.

SKÅDESPELERSKAN. Münchner Kammerspiele.

HEMMAFRUN gör slut på henne med ett enda slag.

I KÖN TILL DÖDEN

Inspelning av en film om Stepan Bandera i exil. München, oktober 1959.

Under pseudonymen Stefan Popel och iförd ukrainsk broderad skjorta promenerar STEPAN BANDERA genom en höstlig park med en spetshund i koppel. Han blir upphunnen av chefen för OUN:s underrättelsetjänst STEPAN MUDRYK, som följer efter honom en stund.

MUDRYK. Min käre vän och läromästare, kanske ni borde vända er om nån gång ibland? Nu har jag trampat er i hälarna i en hel minut. Tänk om jag hade varit en KGB-agent och tänkte köra en kniv i er.

BANDERA. Jag vet att det bara är du, Stepan.

MUDRYK. Ni ignorerar alla säkerhetsåtgärder fullkomligt. Ni går runt överallt utan livvakt. Ni exponerar er öppet. Idag kom ni öppet till kyrkan tillsammans med er familj. Sådana nyheter sprids med blixtens hastighet. Varför gör ni så?

BANDERA. För att det är Jungfru Marie förbön idag, det är en stor högtid för kosackerna.

MUDRYK. I Düsseldorf träffade jag en agent som är beredd att avslöja alla detaljer i ett attentat som planeras mot er.

BANDERA. Intressant.

MUDRYK. Han är beredd att göra det för pengar.

BANDERA. Det har jag inga. Hur mycket?

MUDRYK viskar summan i örat på honom.

BANDERA. Vad säger ni! Det är en hel årsbudget för vår familj!

MUDRYK. Diasporan är beredd att hjälpa till.

BANDERA. Varför ska vi betala för något som vi redan har. Det inte precis nån nyhet för mig att KGB letar efter en möjlighet att röja mig ur vägen varje minut. Jag tycker inte vi ska sponsra Kremls lakejer.

MUDRYK. I så fall vill jag, å alla ukrainares vägnar, be er å det enträgnaste att lämna München en tid. Det är bara en tidsfråga innan de får reda på adressen till vår hemliga lägenhet, och då… Ni kan åka till min faster i Wiesbaden. Under tiden ska vi utarbeta ett nytt säkerhetsarrangemang åt er.

Bandera låter sig distraheras av sin spetshund, som har hittat en död fågel.

BANDERA. Greta, sluta! Fy, Greta! Såg du, hon har hittat något dött djur? Stopp där, ge hit!

Skådespelaren som spelar BANDERA (kanske är det SKÅDESPELERSKAN) springer av scenen och försvinner ut i det okända.

REGISSÖREN. Tack, vi är klara. Då gör vi oss redo för nästa scen.

BANDERASKÅDESPELAREN kommer tillbaka och vänder sig till REGISSÖREN.

SKÅDESPELERSKAN. Kan vi inte gör en tagning till, en alternativ?

REGISSÖREN. Nämligen vilken?

SKÅDESPELERSKAN. En där han går med på att betala agenten. Vilket leder till ett helt annat händelseförlopp.

REGISSÖREN. Manuset är baserat på verkliga händelser, visste ni inte det?

SKÅDESPELERSKAN. Jo, men det är ju inte precis nån dokumentärfilm vi spelar in, vi har rätt till vår egen konstnärliga tolkning. Tänk om han överlevde och kunde fortsätta sitt arbete. Så att vi med hans hjälp kunde besegra den sovjetiska terrorn och få ett självständigt Ukraina redan 1970, till exempel…

REGISSÖREN. Var inte dum. Han var aldrig så inflytelserik att han kunde utgöra ett verkligt hot mot Sovjetunionen.

SKÅDESPELERSKAN. Dom är ju fortfarande rädda för honom! Och använder honom för att skrämma hela världen!

REGISSÖREN. Att ryssarna har tagit patent på en skräckhistoria om honom, som dom dessutom framgångsrikt lyckas kränga till resten av världen, har inte mycket med verkligheten att göra. Som alltid när det gäller Kremls propaganda.

EN PROVOKATÖR UR FILMTEAMET: Vem pratar ni om?

REGISSÖREN *och* SKÅDESPELERSKAN (*i kör*). Bandera, vem trodde du!

Så fort ordet ”Bandera” uttalas börjar en snöstorm yra, klockorna i Kreml klämtar ödesmättat och propagandisten Vladimir Solovjov börjar yla.

REGISSÖREN (*ilsket, till Skådespelerskan*). Är det verkligen det här du vill prata om?! Din nästa scen är svår – mordet på Bandera! Du kommer att bli mördad, är du redo för det?

SKÅDESPELERSKAN. Nej. Hur skulle man kunna vara redo för det.

REGISSÖREN. Gå och gör dig redo då!

REGIASSISTENTEN kommer springande, hon är upprörd.

REGIASSISTENTEN. Producenten har sagt att vi ska stoppa inspelningen.

REGISSÖREN. Vad i helvete? Vi har ju redan spelat in halva.

REGIASSISTENTEN. Vi har ett nytt koncept. Filmen ska vända sig till en europeisk publik istället. Och i Europa är det bäst att inte nämna Bandera. För då är han det enda dom minns efteråt. Dom kommer att säga att det är honom filmen handlar om. Och han samarbetade ju med nazisterna. Och sen börjas det… Och det kommer att distrahera dom från det viktiga samtalet, om kriget. Ni måste fokusera på det som pågår nu. Men utan att be om vapen. För vapen är lika med våld. Så därför är det bäst om ni kan spela in en film om krigets offer. Men inte om männen. Utan helst om

kvinnor och barn. Flyktingar funkar också bra. Om dom är kvinnor. Kvinnor är det alltid synd om. Särskilt om dom är unga och våldtagna. Handlingen måste vara enkel, effektiv och logisk, gud förbjude all postmodernism eller absurdism. Fokusera bara på det som pågår nu.

REGISSÖREN. Men hur ska dom kunna förstå vad som pågår nu om dom inte känner till det förflutna?

REGIASSISTENTEN. Vänta lite.

Hon ringer till producenten.

REGIASSISTENTEN (*till producenten*). Regissören säger att det kan vara svårt att förstå det som pågår nu om man inte känner till det förflutna. (*Hon lyssnar på svaret.*) Okej, jag ska hälsa det. Producenten säger att om man känner till det förflutna så blir det ännu svårare att förstå.

REGISSÖREN. Då kan han spela in den själv.

BANDERA. Hur ska ni ha det, ska jag göra mig redo för dödsscenen eller inte?

REGISSÖREN. Sätt igång, gör dig redo! Alla redo!

Regissören kastar ifrån sig walkie-talkie och hörlurar och går sin väg.

De andra börjar göra sig redo för dödsscenen. Någon börjar gymma, andra ber, åter andra skriver brev, någon letar efter en partner för att ha sex en sista gång, och så vidare.

I KÖN TILL LITE GODHET

En kö till en kvinnlig SOCIALINSPEKTÖR vid ansvarig myndighet.

SOCIALINSPEKTÖREN. Nästa!

KATTKVINNAN från Tjernihiv slår sig ner vid SOCIALINSPEKTÖRENS bord.

SOCIALINSPEKTÖREN. Då så, fru Rudenko. Det har inkommit ett klagomål på er från era rumskamrater.

KATTKVINNAN. På mig? Jag varken dricker eller röker…

SOCIALINSPEKTÖREN. Ni håller er med två katter och nio spetshundar på en flyktingförläggning. Det är i strid med lagen. Inget av era djur har några dokument.

KATTKVINNAN. Nej-nej-nej. Dom har fått allt om bakfoten. Jag har fem katter och inte en enda spetshund.

SOCIALINSPEKTÖREN. Fem katter? Här står det två plus nio…

KATTKVINNAN. Jag har två katter här i Polen, som jag fick med mig ut, men Ziuzia, Barsik och Karina blev kvar där hemma… I Tjernihiv. Volontärerna vägrade låta mig ta med djuren.

SOCIALINSPEKTÖREN. Försök inte kollra bort mig. Spetshundarna då?!

KATTKVINNAN. Spetshundarna är inte mina, jag svär! Det var en… en riktig *kurwa*, kanadensisk medborgare, som lämnade kvar sina spetshundar hos oss när han stack, för dom går inte att sälja, dom är inte renrasiga. Undrar varför mina grannar har fått för sig att det är mina spetsar? Dom vet ju mycket väl att hundarna är herrelösa.

SOCIALINSPEKTÖREN. För att det är ni som ger dom foder, pysslar om dom och tar hand om dom. Men… ni gör det dåligt.

KATTKVINNAN. Förlåt så mycket. Dom är bara så jäkla många. Jag lägger hela mitt bidrag på dom.

SOCIALINSPEKTÖREN. Vad ska jag med all den här informationen till? Det känns som något slags psykologisk påtryckning.

KATTKVINNAN (*skrämt*). Gud förbjude, jag vet inte ens vad det är för nåt.

SOCIALINSPEKTÖREN. Ni har ingen rätt att uppehålla er på förläggningen med så många djur. Någon av dom andra kvinnorna kan vara allergisk, andra har små barn… Ni hinner inte städa upp efter dom, dom stinker, dom gläfser, dom har sönder saker.

KATTKVINNAN. Precis samma historia med ungarna.

SOCIALINSPEKTÖREN. Med människobarnen menar ni?

KATTKVINNAN. Ja. Dom har sönder saker… Och allt det där andra…

SOCIALINSPEKTÖREN. Det är helt i enlighet med lagen. Det är ju trots allt en förläggning för människor.

KATTKVINNAN. Jag vet. Det var precis vad dom sa till mig också när dom föreslog att jag skulle avliva dom. Djuren alltså.

SOCIALINSPEKTÖREN. Och?

KATTKVINNAN. Jag är helt med på noterna. Jag är före detta sjuksyster och vet hur det ska göras. Jag har doser så det räcker åt oss alla. Till Murka, Dvärgen och mig själv. Och till spetshundarna också. Men först måste jag få hit Ziuzia, Barsik och Karina. Grannfrun som såg efter dom i Ukraina har dött. Av ålder! Det hör till ovanligheterna nuförtiden…

SOCIALINSPEKTÖREN. Var kommer djuren att vara under tiden som ni är borta?

KATTKVINNAN. Det är just det som är kruxet. Jag har bett mina grannar att se efter dom medan jag tar en kort tur till Ukraina, men istället har dom visst anmält mig till er. Vilket tyder på att ingen har nån lust.

SOCIALINSPEKTÖREN. Vet ni vem ni är?

KATTKVINNAN (*uppgivet*). Nej, jag vet ingenting längre…

SOCIALINSPEKTÖREN. Ni är en flykting. Det betyder att ni varje dag måste avlägga en tentamen i tacksamhet. Och om ni gör er skyldig till den minsta förseelse… Nej, jag orkar inte tala med er. Jag ska kalla på en av mina kollegor, för själv kan jag inte… För att ni… (*Hon ringer till någon.*) Adam, vill du vara så snäll att komma? Jag kan inte lägga band på mig längre. (*Hon lägger på luren och reser sig mycket ilsket upp framför Kattkvinnan. Denna blir rädd.*) Adam kan inte komma. Nåja, då så…

KATTKVINNAN. Förlåt så mycket. Jag är hemskt ledsen. Jag är så tacksam för allt ni gör för vår skull… Jag kan bara tänka mig hur svårt det måste vara och hur galna vi gör er allihop…

SOCIALINSPEKTÖREN böjer sig in under bordet, som om hon letade efter någonting. Hon snörvlar till och muttrar missnöjt. Sedan kommer hon utkrypande igen med något slags papper i handen.

SOCIALINSPEKTÖREN. Då så. Här har ni en adress… Hit kan ni ta dom.

KATTKVINNAN. Vem?

SOCIALINSPEKTÖREN. Spetshundarna och katterna.

KATTKVINNAN. Varför det?

SOCIALINSPEKTÖREN. Nånstans måste dom ju bo.

KATTKVINNAN. Men vems adress är det här?

SOCIALINSPEKTÖREN. Min.

KATTKVINNAN. Er?!

SOCIALINSPEKTÖREN. Ja, min. Snälla, tyst. Skrik inte. Och sen kan ni komma med Ziuzia, Barsik och Karina också. Kom själv också förresten. Hem till mig. På något sätt ska vi väl… Tillsammans… Sluta gråta, jag är på arbetet! Gå er väg! Gå sa jag! Nästa!

KATTKVINNAN går ut, med papperslappen med adressen på i ett tacksamt grepp. SOCIALINSPEKTÖREN börjar snyfta så snart dörren stängs bakom henne.

I KÖN TILL MANIKYREN

SKÅDESPELERSKAN, KATTKVINNAN, HEMMAFRUN och några utlänningar sitter i kö och väntar på sin manikyr. MANIKYRISTEN är gravid. På en skärm står nyheterna på.

HEMMAFRUN. Jag är så glad för din skull. Det här stället är helt fantastiskt. Trivs du?

MANIKYRISTEN. Jo, här är bra. Jag hyr ett eget rum alldeles om hörnet. Jag har fått in min dotter på förskolan. Och jag har hur mycket arbete som helst. Jag har till och med hunnit få mina första stamkunder…! Hur är det med dom andra? Har nån av dom åkt tillbaka till Ukraina?

HEMMAFRUN. Oj, verkligen inte. Det är ingen som åker tillbaka nu. I synnerhet med tanke på att alla har funnit sig så väl tillrätta här. Du har fått arbete på en fantastisk salong. Skådespelerskan har blivit erbjuden en roll i en teveserie om flyktingar, så hon har gratis boende. Kattkvinnan blev utkörd från förläggningen på grund av djuren, men då förbarmade sig nån kvinna från socialtjänsten över henne, så nu får hon ett jättebidrag. Och själv går jag en språkkurs och ska snart gifta mig lyckligt.

MANIKYRISTEN. Grattis! Ukrainare eller tysk?

HEMMAFRUN. Kommer du ihåg den där blonda killen som brukade skjutsa mig från förläggningen?

MANIKYRISTEN. Jag kan inte hålla räkningen på alla…

HEMMAFRUN (*visar på mobilen*). Kolla här då. Tysk.

MANIKYRISTEN. Men varför har han en rysk flagga på sin avatar?

HEMMAFRUN. Jo, du förstår, han har skuldkomplex för Hitler, så därför älskar han Putin.

MANIKYRISTEN. På så vis. Men du bryr dig inte?

HEMMAFRUN. Inte det minsta, det var precis därför jag valde honom.

MANIKYRISTEN och HEMMAFRUN ser menande på varandra.

HEMMAFRUN. Hallå, han kom till mig av egen vilja! Hans heter han. Han är så omtänksam. Tar hand om mina barn som om det var hans egna. Jag sa att jag kan ta spårvagnen själv, men han kom och hämtade mig i sin egen bil. Jag skulle älska att döda honom!

MANIKYRISTEN. Att vad då sade du?

HEMMAFRUN. Oj! Jag älskar honom så att jag skulle kunna dö. Menade jag.

De skrattar.

MANIKYRISTEN. Låt mig hjälpa dig med kläderna.

Hon hjälper HEMMAFRUN på med kläderna så att hon inte ska förstöra lacket, som inte har hunnit torka än.

HEMMAFRUN. Jag bär fortfarande din klänning, ser du det? Den bringar tur.
MANIKYRISTEN. Det gläder mig. Nästa!

Först i tur sitter KATTKVINNAN, efter henne en EUROPEISK KVINNA.

KATTKVINNAN (*till den europeiska kvinnan*). Jag sitter här mest för köandets skull, gå före ni.

Den EUROPEISKA KVINNAN går före och sätter sig mitt emot MANIKYRISTEN.

MANIKYRISTEN. Inklusive lackning?
EUROPEISK KVINNA. Ja tack.
MANIKYRISTEN. Vilken färg? Ni kan välja i lugn och ro.

MANIKYRISTEN ger henne en färgkarta och börjar fila hennes naglar. KVINNAN betraktar henne uppmärksamt.

EUROPEISK KVINNA. Ryska kvinnor är så bra på manikyr. Mycket bättre än vi. Jag går bara till ryska salonger. Oj, förlåt, förlåt, förlåt!! Sa jag ryska?! Det är knappt jag tror det själv. Jag menade ukrainska. Jag måste ha fått nåt slags hjärnsläpp, jag lovar. Jag vet hur ont det gör för er att höra såna saker, förlåt mig.
MANIKYRISTEN. Det gör inget. Det är inget att jaga upp sig för.
EUROPEISK KVINNA. Herregud som jag skäms… Och till råga på allt är det ni som lugnar ner mig… Här predikar vi för hela världen att vara politiskt korrekt, men själva tillåter vi oss dom värsta felsägelser. Jag tittar hela tiden på era nyheter, hela tiden… Det som ni ukrainare tvingas gå igenom nu, i vårt århundrade, det är allas vår gemensamma skuld. Vi teg så länge, blundade för vad som pågick… Och kriget började för så länge sedan!
MANIKYRISTEN (*ler milt*). Har ni valt färg?
EUROPEISK KVINNA. Jag vet inte, jag skulle vilja ha något riktigt rött…

På skärmen står nyheterna på. Nu visar de det berömda fotografiet från Butja av en hand med nymålade naglar som tillhör en mördad kvinna. Manikyristen betraktar handen med professionellt intresse.

MANIKYRISTEN. Å, det där var en av mina kunder.

EUROPEISK KVINNA. Va?

MANIKYRISTEN. Jo alltså, det var jag som gjorde hennes manikyr, precis före invasionen. Hon kom alltid till mig. Väldigt trevlig kvinna. Gav alltid gott om dricks.

EUROPEISK KVINNA (*studerar färgkartan för att hitta samma röda färg som hos den döda kvinnan*). Är det den här?

MANIKYRISTEN. Nej, den här. Den står sig väldigt bra. Vill du ha den?

EUROPEISK KVINNA. Ja. Jag gillar den.

MANIKYRISTEN. Det är en klassiker. Går alltid hem.

EUROPEISK KVINNA. Det har ni helt rätt i. ”Skönheten kommer att rädda världen”, som Dostojevskij sa. Kan jag få lite kaffe, utan socker? Jag undrar ofta om våra män skulle gå ut i krig för att försvara Frankrike om nån hade anfallit Frankrike… Nej, det skulle dom inte. Varför dö? Vad är det då för poäng med diplomater och politik? Nånting går det alltid att förhandla sig fram till. I ett krig är alltid båda sidorna skyldiga. Världen har blivit galen, livet har blivit så skrämmande. Jag är uppvuxen på er musik, jag har studerat ryska, jag älskar Dostojevskij… Som han har sagt: ”Jag kommer aldrig att kunna förmå mig att tro, att ondskan är mänsklighetens normaltillstånd”… Åh, ni råkade skära mig!

MANIKYRISTEN. Jag har aldrig skurit någon.

EUROPEISK KVINNA. Det är ju blod, titta själv!

MANIKYRISTEN. Det är inte blod, ni inbillar er bara. Jag vet precis hur blod ser ut.

KATTKVINNAN. Jag är sjuksyster, låt mig se efter. Som om det där skulle vara blod. Vad inbillar ni er.

EUROPEISK KVINNA. Men det smakar blod!

MANIKYRISTEN. Ge mig handen igen så ska jag se efter.

Den EUROPEISKA KVINNAN rycker åt sig handen.

EUROPEISK KVINNA. Tack men nej tack! Ni förstår er verkligen bättre på blod…

MANIKYRISTEN. Så hur ska ni ha det? Inklusive lack eller utan?

EUROPEISK KVINNA. Utan!

Den EUROPEISKA KVINNAN går sin väg.

MANIKYRISTEN (*till Kattkvinnan*). Är ni nästa?

KATTKVINNAN. Nej, jag sitter här mest för köandets skull. Det var en kvinna som hade platsen efter mig, jag låter henne gå före. Hon säger att hon är en av era stamkunder.

In kommer SPÖKKVINNAN med vriden hals och hår istället för ansikte. Hon lägger sina smutsiga magra händer på bordet. MANIKYRISTEN vågar inte ens röra vid dem.

SPÖKET (*citerar Dostojevskij perfekt, på ryska*). Skönheten kommer att rädda världen. I allt finns det en linje som är farlig att överträda, ty när du en gång överträtt den är det omöjligt att vända åter. Lyckan ligger inte i lyckan, utan blott i strävandet efter den. Den som vill vara till nytta kommer till och med med bakbundna händer att kunna göra mycket gott. Det finns ingen lycka i bekvämligheten, lyckan köps genom lidande. Min kära vän, minns att det är en god, säker och vacker sak att hålla tand för tunga. Skönheten kommer att rädda världen.

I KÖN TILL VATTEN

SKÅDESPELERSKAN sitter mitt emot den kvinnliga PRODUCENTEN med en av Budapests vackraste fontäner i fonden.

Någonstans i närheten sitter antagligen KATTKVINNAN, eftersom hon alltid sitter i någon kö för att slippa vara ensam.

Vattnet porlar stilla. Då och då blir porlandet alltför högljutt och påträngande för att det ska gå att samtala normalt. Då blir de tvungen att skrika.

PRODUCENTEN. Trivs du här?

SKÅDESPELERSKAN. Mycket. Jag är så tacksam mot dig. För allt.

PRODUCENTEN. Lägg av. Det är inget att tacka för.

SKÅDESPELERSKAN. Är det inte? Du har upplåtit ditt hem åt mig, gett mig ett arbete. Du visar alla dessa vackra platser för mig.

PRODUCENTEN. Äsch, lägg av, det är väl ingenting.

SKÅDESPELERSKAN. Ingenting?! Du har gett mig huvudrollen i er teveserie!

PRODUCENTEN. För att du är så begåvad.

SKÅDESPELERSKAN. Det är du som är så snäll.

PRODUCENTEN. Nej, det är jag inte.

SKÅDESPELERSKAN. Jo, det är du.

Samtalet hamnar i en återvändsgränd.

SKÅDESPELERSKAN. Det här ljudet från fontänen… Det är så lugnande. Man kan inte ens tänka sig att det pågår ett krig nånstans.

PRODUCENTEN. Tycker du om det här ljudet från fontänen?

SKÅDESPELERSKAN. Väldigt. Tack för att du föreslog att vi skulle träffas just här.

PRODUCENTEN. Och vägarna då? Vad tycker du om våra vägar?

SKÅDESPELERSKAN. Åh, vägarna är idealiska.

PRODUCENTEN. Och har du noterat vilken låg nivå av korruption och kriminalitet vi har?

SKÅDESPELERSKAN. Ja, naturligtvis.

PRODUCENTEN. Och dom sociala förmånerna?

SKÅDESPELERSKAN. Jag åtnjuter inte dom själv, men jag kan föreställa mig…

PRODUCENTEN. Uppskattar du hur väl fackföreningen tillvaratagit dina rättigheter?

SKÅDESPELERSKAN. …?

PRODUCENTEN. Alltså hur dom slogs för en rad punkter i ditt kontrakt. Till din fördel, inte till min.

SKÅDESPELERSKAN. Och jag som trodde att jag hade gått med på alla dina villkor.

PRODUCENTEN. Du ja. Men inte dom. Och jag är stolt över våra fackföreningar, för att dom bevakar professionens rättigheter.

SKÅDESPELERSKAN. Jo, det så klart…

PRODUCENTEN. Och så lagarna. De fungerar. Staten tillvaratar våra intressen. Väldigt bra.

Skådespelerskan säger inget.

PRODUCENTEN. Apropå det, huset som du bor i betalar vi för med pengar som vi har fått från vår stat. Underhållet av det också. Och dessutom ger min stat arbete åt ukrainare. Mitt och min mans företag anställer såna som dig.

SKÅDESPELERSKAN (*efter en paus*). Våra vägar är inte så dåliga som ni tror. I Ukraina.

PRODUCENTEN. Inte?!

SKÅDESPELERSKAN. Era är förstås bättre.

PRODUCENTEN. Så varför i så fall?

SKÅDESPELERSKAN. Va?

PRODUCENTEN. Varför kritiserar du vår stat?

SKÅDESPELERSKAN. Jag?!

PRODUCENTEN. Nej, jag förstås!

SKÅDESPELERSKAN. Helga… Du råkar inte veta var man kan få lite vatten att dricka här?

PRODUCENTEN. Vi hade det så lugnt och skönt. Sen kom du, och då ville jag dela med mig av vårt goda liv… Men du…

SKÅDESPELERSKAN. Jag förstår inte… Menar du den där intervjun på teve?

PRODUCENTEN. Du vet precis vad jag menar! Jag ordnade den där intervjun åt dig som PR för teveserien, inte för att du skulle kritisera vår regering!

SKÅDESPELERSKAN. Men jag befinner mig i ett demokratiskt samhälle, inte sant?

PRODUCENTEN. Du är en *refugee*. Och en *refugee* är en person som snällt ber om hjälp, sitter stilla i båten och håller käft. En flykting. Hon har inga rättigheter. Hon har ingenting alls längre – därför ska du inte komma här och ställa till med nån revolution åt oss. Varför kom du hit om du inte är nöjd med landet som du har kommit till? Varför sitter du inte kvar under bomberna hemma i ditt fantastiska Ukraina? Ni har förstört era liv. Och nu har du kommit hit för att förstöra våra också?

SKÅDESPELERSKAN. Jag sa bara att dom ryska soldaterna mördar ukrainska barn och våldtar kvinnor. Och att er president är vän med Putin. Och att ni ger honom ert tysta stöd.

PRODUCENTEN. Du sa det som representant för mitt projekt, som uppbär statlig finansiering.

SKÅDESPELERSKAN. Jag trodde inte att det var så viktigt. Kan jag få lite vatten?

PRODUCENTEN. Det ankommer inte på dig att fördöma vår tystnad! Det är vår ensak. Vi har i alla fall inte krig här, och det är mycket mera värt än alla era framsteg sammantagna.

SKÅDESPELERSKAN. Jag kände inte till era rädslor. Jag tänkte mig inte för. Förlåt.

PRODUCENTEN. Vi är inte rädda. Vi vill bara inte ge oss ut på för djupt vatten. Då behöver vi inte vara rädda för myndigheterna. Varför dra uppmärksamheten till sig i onödan? Varför skulle vi störa vårt eget lugn? Allt det där är politik, och vi är bara vanliga människor som vill leva ett bra liv. Jag missunnar mig ingenting. Jag har mitt eget produktionsbolag och jag kan spela in film om vad jag vill. Om ukrainska flyktingar till exempel. Så länge vi lever ett bra liv kommer vi också att kunna hjälpa er. Ni kommer få olika bonusar, så det är ju bra för er också. Men istället kommer ni hit och ställer till med storm i ett vattenglas.

SKÅDESPELERSKAN. Inte alls… Jag vill bara att vi ska få slut på det här kriget med gemensamma ansträngningar.

PRODUCENTEN. Jag är mot kriget, men jag kan inte få det att sluta eftersom det inte var jag som började det! Jag är hemskt arg för att ni lät er provoceras till det här allihop. Ni borde ha suttit stilla i båten. Varför gör ni det här? Pratar och demonstrerar och har er! Varför är ni såna aktivister? Varför retar ni Putin? Det är ju era barn som blir dödade!

SKÅDESPELERSKAN. Det är precis därför jag inte är tyst, för att dom blir dödade!

PRODUCENTEN. Men dom blir ju dödade för att du inte håller tyst!

De sitter tysta.

SKÅDESPELERSKAN. Kan jag få lite vatten?

PRODUCENTEN. Varför ställde ni ut alla dom där barnskorna framför vårt älskade monument när det där i Mariupol hade hänt? Min man tog mycket illa vid sig, han är ungersk jude och vill inte att offren i Mariupol blandas ihop med tragedin vid Donau, det är helt olika tragedier.

SKÅDESPELERSKAN. På vilket sätt är dom olika? För att ukrainarna har retat upp Putin, medan judarna hade retat upp Hitler? Varför gjorde dom det egentligen, fråga din man om det! Vi blir dödade på samma sätt som hans släktingar blev dödade, det har gått åttio år och ingen trodde att det skulle kunna hända på nytt, och ändå gör det det medan vi sitter här! Och vet du varför? Nej, inte för att vi är såna aktivister, utan för att ni sitter tysta igen. Man får inte tiga när andra blir utplånade! Fast… Vi satt också och teg en gång i tiden, jag… När dom startade kriget i Tjetjenien, i Georgien, när dom bombade Syrien…

PRODUCENTEN. Jag vet precis vad du tänker säga!

SKÅDESPELERSKAN. Och jag vet precis vad du tänker säga! Jag är så trött på er allihop! Jag vill bara vakna upp i min egen säng i Obolon igen!

PRODUCENTEN. Vet du vad, min man tror att du är Zelenskyjs förlängda arm. Att du är agent.

Skådespelerskan blir helt perplex. Paus.

PRODUCENTEN. Vi kan bara inte begripa varför du är så fixerad vid demokrati. Du får säkert betalt för det. Säg som det är, är det ditt arbete?

SKÅDESPELERSKAN. Kan jag få lite vatten?!

PRODUCENTEN. Vårt vatten går att dricka direkt ur kranen, vi har ett alldeles utmärkt kranvatten. Det vet du väl?

SKÅDESPELERSKAN. Ja, ert vatten är mycket gott. Det är inte för djupt. Inget man tar sig över huvudet.

Hon faller ner i fontänen och sjunker.

I KÖN TILL BORSJTJ

En kastrull med sjudande rent och genomskinligt vatten. När HEMMAFRUN lägger i rödbetorna och de andra rotsakerna blir vattnet rött.

HEMMAFRUN. Jag kokar aldrig borsjtj när Hans är hemma. Det är svårt att förklara. Det är en väldigt intim process. Men han älskar att laga mat och ber mig hela tiden: ”Snälla, snälla, lär mig hur man kokar borsjtj!” Så vi har kommit överens om att ska jag lära honom att koka borsjtj över Skype nån gång när han är på tjänsteresa.

Hon kopplar upp sig mot HANS. På hans avatar syns en eller annan prorysk symbol.

HANS. Är det okej om jag spelar in?

HEMMAFRUN (*pratar tyska med Hans*). Det spelar ingen roll om du spelar in eller inte, du kommer ändå aldrig att kunna laga en sån borsjtj som jag.

De skrattar.

HEMMAFRUN. Då så, titta här, först strimlar du rödbetor, morot och lök fint, sen låter du alltihop puttra på svag värme tillsammans med tomatpasta i fyrtio minuter en timme. Min salige make ville helst ha fläsk i, ju fetare desto bättre. Men jag föredrar vegetarisk, på bönor. Och du?

HANS. Vi gör som du vill.

HEMMAFRUN (*till åskådarna*). Han är så snäll, Hans… ”Vi gör som du vill”, säger han. Det har ingen sagt till mig förr. (*Till Hans.*) Medan de andra rotsakerna puttrar skalar du potatisen och skär kålen fint. Man kan ha i paprika, katrinplommon och färska tomater också – om man är i Ukraina alltså. Era tomater duger inte. Sen häller man ner alltihop i vattnet tillsammans med rotsakerna och de kokta bönorna, och så låter man alltihop sjuda långsamt i minst en timme. Mot slutet har man i vitlök och färska kryddor. Sen får den stå till sig till dagen efter. Så den kommer att vara god lagom i tid till att du kommer hem igen.

HANS. Och vad är hemligheten?

HEMMAFRUN. Vad då för hemlighet? Det finns ingen hemlighet.

HANS. Varför blir den då inte lika god när jag lagar den som när ni lagar den? Jag har fått lära mig av många ukrainskor, du är inte den första.

HEMMAFRUN (*låtsas dum*). Inte vet jag. Kanske är det dillen som är hemligheten?

HANS. Nej-nej, det är nånting ni gömmer.

HEMMAFRUN. Strunt heller. Berätta hellre vad ni har för väder där i Bryssel.

HANS. Sol och östanvind.

HEMMAFRUN. Här i München regnar det.

HANS. Och hur är det med barnen? Har dom acklimatiserat sig än?

HEMMAFRUN. Allt är bara bra. (*Till åskådarna.*) Han är så omtänksam, Hans. Jag har verkligen haft tur. (*Till Hans.*) Barnen har det bara bra. Den yngste sitter jämt med näsan i ipaden. Mellanflickan går fortfarande i förskolan, hon trivs väldigt bra, det enda hon inte gillar är att ingen förstår henne. Storflickan kom hem storgråtande från skolan igår. Hon har ett sånt där *Support Ukraine*-märke på mössan. Och två tyska killar hade knuffat henne och skrikit att ”vi hejar på Putin, Putin är cool”. Så nu bara gråter hon och vill åka tillbaka till Ukraina. Kära dotter, säger jag, lugna dig. Det är dåligt i Ukraina nu, men här är det bra. Såna där killar finns det kanske en eller två av, men alla andra hejar på oss, väldigt mycket. Försök förklara för dom, säger jag, att din pappa blev mördad av ryssarna och att hela vårt höghus kollapsade när det blev träffat. Då kommer dom att förstå alltsammans och aldrig göra så där igen. Jag lyckades lugna henne, men efteråt gick jag själv hem till dom där killarna. Jag väntade tills dom kom hem, och då körde jag deras trynen i asfalten. Inte förrän jag såg blod lyckades jag lägga band på mig. Och då gick jag in till dom och såg att rysk teve stod på. Jag tog ett slagträ och slog sönder teven. Och sen letade jag upp deras föräldrar och slog knut på dom och låste in dom i källaren. Sen satte jag på flyglarmet och lät det gå i ett i ett. (*Under hela denna monolog fortsätter hon envist att laga borsjtj.*) Och sen gick jag till Stoltz och tryckte upp honom mot väggen och sa att när tänker du ge oss dom där stridsvagnarna. Och han sa Nina, lugna ner dig, ni har ju redan fått dom, jag har ju redan gett dom till er. Jag var så förbannad att det krävdes fyra man att hålla fast mig. Jag börjar fortfarande skaka när jag tänker på det.

HANS. Nina, nu fattar jag.

HEMMAFRUN. Vad?

HANS. Hemligheten med er borsjtj. Det är vreden.

HEMMAFRUN. Vad då för vrede? Vad då för hemlighet? Vad inbillar du dig?

HANS. Ju mer förbannad husmodern är, desto godare blir borsjtjen.

HEMMAFRUN (*argt*). Det finns ingen hemlighet, du pratar smörja.

HANS. Det finns det, och nu känner jag till den.

HEMMAFRUN. Svara hellre varför du fortfarande inte har ändrat din avatar? Jag har ju bett dig, Hans. Jag har ju varnat dig.

HANS. Jag ska göra det, förlåt, min älskade. Jag har glömt bort det helt enkelt. Jag är så utarbetad.

HEMMAFRUN. Hur då glömt?

HANS. Jag har haft så mycket jobb. Jag har en redovisning som måste in innan veckan är slut.

HEMMAFRUN. Mycket jobb, Hans? Mycket jobb? Försöker du provocera mig? Vill du att jag ska slå ihjäl dig?

HANS. Vänta lite, nej, inte alls. Jag ska ta bort den. Jag behöver bara lite tid. Det är inte alls ett så enkelt beslut som det kan verka. Men jag är kanske mogen att fatta det nu.

HEMMAFRUN. Jag också.

Hon trycker på »blockera«, »delete« och »anmäl« – alla tänkbara alternativ. Hon genomför ett rituellt, virtuellt mord på Hans. Hon är mycket arg och mycket trött. Efteråt pustar hon ut. Hon lägger vitlök och färska kryddor i borsjtjen. Så blir hon stående och ser på den väldiga kastrullen.

HEMMAFRUN. Vem ska nu äta all den här borsjtjen. Den kommer att bli fördärvad. Jag kokte för mycket. Och den som blev så god. Godare än någonsin.

En efter en kommer flyktingarna från första scenen in med sina resväskor.

SKÅDESPELERSKAN. Herregud vilken doft.

MANIKYRISTEN. Precis som hemma hos mamma.

KATTKVINNAN. Som på ett begravningskalas.

HEMMAFRUN. Kom in, kom in bara. Vi ska äta till allas minne.

HEMMAFRUN öser upp borsjtj åt alla. De sitter som på ett begravningskalas och äter borsjtj under tystnad. Någon gråter. Resväskorna ser ut som kistor.

I KÖN TILL DÖDEN

En filminspelning. Tagning av en scen till en film om Leontovytj, Petljura och Ukrainska republikanska kapellet. December 1922.

Leontovytj ser ut som en hemlös. Han är utstyrd i en gammal rock, på huvudet har han en mössa gjord av ett gammalt täcke, på händerna tumvantar. Svartgrårandiga byxor med stora lila lappar.

Nadija Tanasjevytj, hans elev, ser med medlidande och förvåning på medan han glupskt slevar i sig en tallrik borsjtj.

NADIJA. Herregud, Mykola Dmytrovytj, maestro, jag kan inte tro att det är ni. Jag hade aldrig kunnat föreställa mig er utan slips och fina manér… Senast vi sågs var vid konservatoriet i Kyjiv, det var på Petljuras tid, och ni var omsvärmad av beundrarinnor…

LEONTOVYTJ. Tschhh! Försiktig… Ni vet ju att den Ukrainska folkrepubliken har blivit utplånad. Först gick dom röda in i Kyjiv, sen kom dom vita. Och båda två bedriver klappjakt på den ukrainska intelligentian. De mördade min granne, konstnären Murasjko. Liksom poeterna Tjumak och Savtjenko… Därför har jag gått till fots ända från Kyjiv hit till er i Tultjyn, trehundrafemtio kilometer…

NADIJA. Varför gick ni inte mot Lemberg istället? Ni har gått fel, ni borde ha sökt er västerut istället för österut.

LEONTOVYTJ. Arbetet med vår gemensamma opera är det enda som ger mitt liv någon mening. Jag ska skynda mig att äta upp, så kan vi kanske prata om librettot sen?

Han skrapar i botten på den nästan tomma tallriken.

NADIJA. Strunt i librettot! Vet ni inte att Ukrainska republikanska kapellet har turnerat runt i Europa med era verk i mer än två år vid det här laget? Och vilka framgångar dom röner! I Wien, London, Geneve, Warszawa… Just nu framträder dom i Paris. Er musik möts med ovationer och hänförelse. ”Lilla svalan” har blivit en populär julsång, den får stående applåder! Vad gör ni här, varför är ni inte tillsammans med dom?! Ni är ju en europeisk celebritet! Har inte Petljura sörjt för ert beskydd?

LEONTOVYTJ. Tschhh!! Nämn inte hans namn högt! Jag är här för att jag inte kan avsluta min opera utan er.

NADIJA. Ni kan hitta en annan librettist åt er där borta! Jag bönfaller er, res er väg, rädda er, rädda era barn!

LEONTOVYTJ. Jag har försökt… Kan man få lite påfyllning?

NADIJA. Tyvärr inte. Här svälter alla.

LEONTOVYTJ. På så vis… Vad beträffar beskyddet från den som det är bäst att inte nämna högt vid namn fick jag mycket riktigt tågbiljetter till Warszawa. Först var jag bara tvungen att ge en konsert ”i kasernerna”, och där råkade jag glömma portföljen med biljetterna på pianot. Och så fort biljetterna var borta blev jag efterlyst, övervakad, kallad till förhör. Snart blir jag väl mördad jag också. Är det helt säkert att det inte finns en tallrik borsjtj till?

NADIJA. Ja! Varför sitter ni här och väntar på att dom ska mörda er? Ni måste fly! Kapellet är allt som finns kvar av den ukrainska republiken. Er musik är det enda ukrainska som Europa har gett sitt stöd. Lämna landet och var där er musik är. Där kommer ni att kunna arbeta och bevara Ukraina

för kommande generationer. Det är ert kall. Och det är hursomhelst bättre än att bli ärelöst mördad här!

LEONTOVYTJ (*hoppfullt*). Men kanske dom inte slår ihjäl mig trots allt? Som tur är kan vi ju inte veta något om framtiden…

NADIJA (*tappar fattningen, går ur rollen*). Ni kommer att bli mördad redan i nästa scen av tjekisten Afanasij Hrysjtjenko. I ert eget föräldrahem. Ett enda skott, tidigt på morgonen.

LEONTOVYTJ. I mitt eget hem?!

NADIJA. Ja!

LEONTOVYTJ. Hör nu här, det är inte det sämsta. Att få dö där man en gång föddes. Att slippa plågas av skuldkänslor för att man rymt sin väg. De kan begrava mig direkt ute på gården, under körsbärsträdet, istället för att leta efter en plats nånstans mellan alla tyskar och polacker. Det kommer att vara en tröst för mor och far, för dom kommer att veta var deras son är.

NADIJA. Det kommer att vara en tröst för dom att veta att ni fortfarande lever!

LEONTOVYTJ (*tappar fattningen, går ur rollen*). Nu räcker det med tomma löften och ihåliga förhoppningar! Petljura kommer att bli mördad om några år i Paris av Samuil Schwartzbard, en lönnmördare lejd av bolsjevikerna. För sina judepogromers skull, kommer dom att säga. Men Petljura har aldrig anställt några pogromer, tvärtom uppmanade han ukrainarna att skydda judarna mot bolsjevikernas pogromer. Undrar just hur han kände sig under dessa få år av så kallat ”liv” i exil? Var han lycklig över att ha räddat sitt eget skinn? Eller förtvivlad? Längtade han hem? Kanske han bara väntade på den här Samuil…?

Låt oss inte förlora mer dyrbar tid. Låt oss arbeta med vårt libretto.

Nadija suckar, dukar undan den tomma tallriken och tar fram papper och noter.

Ukrainska republikanska kapellet (resten av våra skådespelare) sjunger Leontovytjs berömda ”Lilla svalan” i Paris.

REGISSÖREN. Tack, bryt! Scenen är klar! Bra jobbat.

REGIASSISTENTEN. Men dom sista replikerna stod inte i manus.

REGISSÖREN. Dom klipper vi bort.

Alla börjar tyst skiljas åt.

REGISSÖREN. Så du har inte ens lust att prata om saken? Diskutera lite? Vart är ni på väg?

SKÅDESPELERSKAN. Hem. Jag ska förbereda mig för nästa scen.

Som ”tjugofemte bildruta” kan man då och då lägga in en stillbild ur filmen ”Ensam hemma” – där man hör Leontovytjs musik och där huvudpersonen yttrar den berömda repliken ”Det här är mitt hem. Jag måste försvara det”.

TILL UKRAINA ÄR DET OCKSÅ KÖ

December 2022, juletid. En gränskontroll mellan Ukraina och Europa. Där står våra kvinnor igen, nu på väg åt andra hållet, hem till Ukraina. Det är kallt och grått, men alla är på helghumör.

HEMMAFRUN står med en kista. Hon har någon att begrava.

MANIKYRISTEN står höggravid. Hon har någon att föda.

KATTKVINNAN står med tomma burar. Hon har någon att rädda.

SKÅDESPELERSKAN står i rollen som Milla Jovovich från ”Femte elementet” med en bärbar Zenith-luftvärnsrobot i handen. Hon har någon att skydda.

Och ytterligare ett antal underliga personer som är på väg hem till Ukraina igen.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Nästa.

HEMMAFRUN kommer fram.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Vad har ni i kistan?

HEMMAFRUN. Personliga tillhörigheter. Mina egna, mina barns och min makes. Jag har köpt nya kläder till honom. Allt från kalsonger till slips. Fast egentligen borde jag väl bara begrava honom i hans uniform. Dom sa att det fanns så lite kvar av honom. Så därför är allt det här helt i onödan hur som helst, för dom kommer att begrava honom i en sluten kista. Jag fick rabatt på priset, för jag har alldeles precis begravt en tysk som jag känner genom samma begravningsbyrå.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Varsågod att passera. Nästa.

SKÅDESPELERSKAN kommer fram.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Jag har aldrig sett er här förut.

SKÅDESPELERSKAN. Jag är Milla Jovovich. Hollywoodstjärnan.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Är det första gången ni besöker oss?

SKÅDESPELERSKAN. Nej, jag föddes i Kyjiv en gång för länge sen.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Vad är syftet med ert besök?

SKÅDESPELERSKAN. Jag kan inte bara stå bredvid och titta på när det är krig i mitt gamla hemland. Jag reser för att grunda och leda ”Hollywood-bataljonen”. Och så har jag med mig humanitärt bistånd.

TULLTJÄNSTEMANNEN (*pekar på luftvärnsraketen*). Är det där humanitärt bistånd?

SKÅDESPELERSKAN. Den här är hur humanitär som helst.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Kan jag få er autograf?

SKÅDESPELERSKAN. Javisst.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Varsågod att passera.

KATTKVINNAN kommer fram.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Jag ber om ursäkt, men jag kan inte bevilja er återinresa med ett sovjetiskt pass.

KATTKVINNAN. Jag ska bara hämta mina katter, sen åker jag tillbaka till Europa. Jag har både Murka och Dvärgen och nio spetshundar kvar här. Hedersord. Jag kan lämna passet i pant här hos er.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Låt gå, varsågod att passera.

Den KANADENSISKE MEDBORGAREN är på väg ut ur Ukraina igen med ett antal spetshundar. KATTKVINNAN är den första som lägger märke till honom.

KATTKVINNAN. Å, titta vilka hundar! Men är det inte vår gamle vän?!

Den KANADENSISKA MEDBORGAREN vinkar glatt åt dem.

KANADENSISK MEDBORGARE. Ni kan inte föreställa er allt som jag har varit med om! Men min historia är det ingen som är intresserad av, eftersom jag är man och dessutom i vapenför ålder.

HEMMAFRUN. Vilken tur i ordningen, min bäste herre?

KANADENSISK MEDBORGARE. Den fyrtionde. Och sista! Så fort jag har sålt dom här kommer jag att kunna betala av hela lånet.

MANIKYRISTEN. Lycka till!

Alla tittar förvånat på henne.

MANIKYRISTEN. Var det jag som sade så? Dra åt helvete menade jag! Jag vet inte vad som for i mig… Det är säkert graviditeten. Dom senaste nio månaderna har jag haft ständig sms-kontakt med en gammal klasskompis från Butja. När det visade sig att jag var gravid kom vi överens om att jag skulle åka hem igen och föda en ukrainare åt honom. Denna tanke gör mig vänligare stämd mot andra människor.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Varsågod att passera, varsågoda att passera allihop, ni behöver inte stå i kö.

Den EUROPEISKA KVINNAN hinner ifatt dem.

EUROPEISK KVINNA. Jag har skämts så efter vårt senaste samtal… Jag har tänkt mycket på vår skuld och vårt ansvar, och nu har jag äntligen förstått varför ni är så kategoriska, varför ni gör uppror mot hela den ryska kulturen med alla dess imperiala narrativ… Jag har till och med lämnat tillbaka biljetterna till en rysk uppsättning…! Fast vad har klassikerna för skuld egentligen? Varför måste vi ställa in Rachmaninov och Tjajkovskij? Tolstoj och Dosto…? Det är ytterst viktigt att vi talar om det här. Vi måste få en dialog till stånd mellan ukrainska och ryska konstnärer, en intellektuell diskussion om vår gemensamma framtid… Vi måste reda ut begreppen en gång för alla. Ryssarna är också offer för regimen, dom goda ryssarna alltså, förstås… Jag tror inte mina egna öron, står jag verkligen och säger allt det här till er en gång till…? Jag kan bara inte hejda mig, jag måste ändra nåt i mitt operativsystem, kan ingen hålla för munnen på mig…

TULLTJÄNSTEMANNEN. Vad har ni i er väska?

EUROPEISK KVINNA. Taktiska handskar, termounderställ, mediciner… (*i en viskning*) och lite vapen.

TULLTJÄNSTEMANNEN. Varsågod att passera.

Alla går förbi TULLTJÄNSTEMANNEN och lämnar kön. Alla avspärrningar är borta. Alla kan fritt inandas hemlandets luft.

Ett fågelsträck drar över himlen, också det i riktning mot Ukraina.

HEMMAFRUN. Känner ni? Det är en helt annan luft här! Luften är en helt annan här hemma! Det luktar vedeldning!

MANIKYRISTEN. Titta allihop! Vi är på väg hem, och vildgässen är också på väg hem till Ukraina. Titta så vackert dom flyger! (*Hon sjunger.*) ”Å, vildgässen de flyga…”

KATTKVINNAN. Men det var väl för konstigt. Det är ju vinter. Dom borde flyga bort från Ukraina, mot varmare länder.

SKÅDESPELERSKAN. Det är inte gäss, det är iranska shahed-drönare. Dom flyger med bomber från Ryssland till Ukraina. Snart kommer dom att släppa dom över levande människor.

HEMMAFRUN. Herregud, herregud… Vart tittar Europa?

Alla ser på den EUROPEISKA KVINNAN.

EUROPEISK KVINNA (*sjunger, med brytning*). ”Å, vildgässen de flyga…” (*Avbryter sig mitt i sången.*) Vad är det med er. Jag står vid er sida.

Under tiden har SKÅDESPELERSKAN tagit fram sin luftvärnsgranat, hon siktar och skjuter mot en av drönarna. Den exploderar i luften. Rökmolnet blir länge hängande i luften. Alla applåderar.

HEMMAFRUN. Titta, är inte det där vår buss? Den ser ut precis som vår. Kom så springer vi och tar våra platser!

SKÅDESPELERSKAN. Mig har dom skickat ett rymdskepp för att hämta.

KATTKVINNAN. Innan det hinner fram kommer vi att vara hemma redan.

HEMMAFRUN. Följ med oss istället, var inte dum. Vi har gått och vant oss vid dig.

SKÅDESPELERSKAN. Kommer inte på fråga, jag har min egen väg.

Alla utom SKÅDESPELERSKAN springer mot bussen, hon stannar kvar för att fortsätta att skjuta ner drönare.

Ut på scenen kommer TULLTJÄNSTEMANNEN/REGISSÖREN.

TULLTJÄNSTEMANNEN/REGISSÖREN (*till Skådespelerskan*). Redo för nästa scen?

SKÅDESPELERSKAN. Jobbar på det.

TULLTJÄNSTEMANNEN/REGISSÖREN. Så ska det låta. Idag slutar vi i en positiv anda. Men imorgon… Allesamman, låt oss förbereda oss för nästa scen!